

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIV | NÚM. 2264
2,90€ | 5 FEBRER 2023

©Joan Pàmies

Fotografies recollides al llibre «Els masos de Vallfogona de Ripollès».

Història del meu poble

Parlem amb persones que han rescatat la memòria
de petits nuclis rurals que s'han anat despoblant

P 3 i 8-11

Agustí Codinachs

Entrevista a Pere
Lluís Font sobre
Blaise Pascal

P 25-29

ràdio estel

Estel migdia

amb Xavi Toscano
Cada dia de 14 h a 15 h

www.radioestel.cat

SEGUEIX-NOS

Download on the
App Store

BAIXA A
Google Play

©Carles Ramos

Història viva del món rural

Hi ha una Catalunya buida. El 80% de la població de Catalunya es reparteix entre l'àrea metropolitana de Barcelona, les quatre capitals de província i el litoral. Un 35% dels 947 municipis de Catalunya tenen menys de 500 habitants; i el 51%, menys de 1.000. D'altra banda, Ton Lloret, impulsor de Repoblem, ja ens alertava fa un temps que el 35-40% del territori de Catalunya està en risc de despoblació. I ens deia: «Ho hem d'evitar, per al bé de tothom, també de les ciutats, que tenen molts problemes pel fet de tenir tanta gent concentrada.»

Doncs sí, és urgent un reequilibri territorial. De fet, en temps de pandèmia, quan es va anar imposant el teletreball i es va constatar que al poble el virus no feia tants estralls, moltes persones i famílies van prendre l'opció de traslladar-se a entorns rurals. També es va posar en relleu que perquè la gent faci aquesta opció de vida són imprescindibles alguns requisits: serveis bàsics com escola i metge, habitatge, connectivitat i carreteres en bon estat. També la feina, i això passa per un reforçament de la indústria i una revalorització de la pagesia amb la mirada posada en la sobirania alimentària. El que cal, per tant, és una mirada rural de les administracions, en el sentit d'adaptar les normatives a les necessitats del món rural.

Lligat a aquestes qüestions més pràctiques, la pandèmia també ens ha confrontat amb alguns problemes propis de la ciutat: la massificació, la contaminació, el desarrelament, l'allunyament de la natura i l'individualisme, la problemàtica de feina i habitatge. En contrast, la vida rural es caracteritza per la coneixença i cura del veïnatge, la proximitat amb la natura i amb el cicle de la vida —el ritu de la mort es viu de forma més natural i propera—, l'autosuficiència alimentària, el sentit de comunitat i de pertinença, l'arrelament a la tradició.

Els pobles han nascut i continuen afaïçonats a redós dels temples parroquials, de les ermites, de les capelles, dels patronatges, de les processons i els aplecs. La Pastoral Rural, si bé minvada per manca d'efectius i per la secularització, continua sent un agent imprescindible en la vivència comunitària i com a element de cohesió.

El Primer Pla d'aquesta setmana, a cura de la periodista Carme Escales, ens parla de molts pobles que es buiden i que perviuen gràcies a la història que alguns particulars han volgut consignar-ne en forma de llibre. Cal treballar perquè la història del món rural no sigui només cosa del passat, sinó que sigui una història viva de present i futur. Apostar i treballar per aquest objectiu serà en benefici de tots.

Contingut

03	Editorial
05	La setmana
06	Opinió
08	En primer pla
13	Vida eclesial
24	Anàlisi
25	L'entrevista
30	Carta dominical
32	Bíblia
34	Litúrgia
36	Societat
38	Cultura
46	Agenda
47	Des del carrer

El papa Francesc al Congo i al Sudan del Sud: intercanvi d'esperança

PÀGINA 16-17

20
Nova distribució territorial de l'arquebisbat de Tarragona

Commoció per l'atac a dues esglésies d'Algesires

PÀGINA 19

L'última entrevista del papa Francesc

PÀGINA 18

38
Shillong, la capital cristiana de l'Índia

La setmana en tuits

JOSÉ ÁNGEL SAIZ MENESES
@ARZOBISPOSAIZ

Arquebisbe de Sevilla

En aquests moments de consternació pels successos d'Algesires, preguem pel descans etern de la persona morta i la ràpida recuperació dels ferits, ens unim al dolor de les famílies de les víctimes i de la diòcesi germana de Cadis, i condemnem amb fermesa l'atemptat

JAUME FLAQUER
@J_FLAQUER

Director de la Càtedra CANDIR-Càtedra Andalusà Diàleg Religions

Des de la Càtedra Andalusà per al diàleg de religions de la Universitat Lloïola condemnem l'atemptat a l'església d'Algesires, i alhora asseguruem que res a l'islam no justifica un atac en una església. El nostre suport a la família del sagristà i als salesians

RAQUEL SANCHO
@SANCHO_RAQUEL

Comunitat de Sant'Egidio

Gràcies a tots aquells que aquests dies s'han acostat a Sants amb una manta, un sac de dormir, uns guants, una bufanda, una gorra! Gràcies a aquest gest, més de mig centenar d'amics del carrer dormiran amb menys fred aquesta nit. Seguim recollint mentre durí aquest temps tan gèlid!

EDUARD SALA
@EDSALA62

Responsable d'Acció Social de Càritas diocesana de Barcelona

Vent i fred. Aquests dies són especialment durs per a les persones en situació sense llar. Els que no estem preocupats pel fred, la pluja o la calor oblidem sovint que ens ha vingut donat estar a la «part amable del món» i que tenim molts motius per agrair. No ens ho hem guanyat

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Sínode: fase europea

La seu de la Conferència Episcopal Espanyola acollia el 28 de gener la trobada final de preparació dels treballs per a l'Assemblea Continental del Sínode dels Bisbes. En aquesta jornada, presidida pel cardenal Joan Josep Omella, es va presentar el text de síntesi que havia redactat l'equip del mateix episcopat, amb les aportacions enviades per les diòcesis, els moviments, les congregacions i diferents grups en relació amb el document de la Secretaria del Sínode.

Luis Manuel Romero, secretari del Grup Sinodal de la Conferència, va explicar el 25 de gener a Ràdio Estel que la trobada europea, que es fa del 5 al 9 de febrer a Praga, «servirà per posar en comú tot el treball dels 39 episcopats d'Europa i donar forma a l'*Instrumentum laboris* com a material de treball per al Sínode de l'octubre». Romero va comentar que «tot aquest procés permet, de manera molt positiva, descobrir que tothom s'està enriquint pel fet d'escollar-se, dialogar des de la llibertat, fer discerniment i plantejar-se com caminar junts i ser corresponsables en la vida de l'Església».

Zoom

EDUARD BRUFAU

El 24 de gener és Sant Francesc de Sales, patró dels periodistes. Per aquesta raó aquest dia diversos bisbats solen celebrar una eucaristia amb els professionals de la comunicació. A l'arxidiòcesi de Barcelona la celebració va tenir lloc com cada any a l'església de Sant Francesc de Sales (a la fotografia) i va ser presidida pel bisbe auxiliar Mons. Javier Vilanova.

L'efemèride de la setmana

13 de febrer del 2005: mor sor Lucia de Jesús, la darrera dels pastors vidents de la Mare de Déu de Fàtima

PUNT DE VISTA

Dormir al carrer quan fa fred

Quan el fred es fa més intens ens aixopluguem dins de casa i ens hi arraulim calentons mentre gaudim de les comoditats que ens proporciona i de la companyia dels qui estimem. Però què passa quan una persona no té casa o «casa» seva no reuneix les condicions necessàries? Malauradament, ens trobem amb aquesta situació cada cop més sovint.

Una llar són les parets, el sostre, l'interior, els mobles, les cortines, el sofà, la llum, l'aigua, la calefacció. La casa ha de ser càlida, còmoda, agradable, però, més enllà de les quatre parets i el sostre que la contenen, és el lloc on ens sentim segurs i protegits, on cobrim les nostres necessitats bàsiques, on vivim la nostra intimitat, on descansem, on compartim i establim

relacions, on ens divertim i juguem, on criem els nostres fills i filles, on som nosaltres mateixos sense màscares, però sobretot, també és el lloc on estimem, no l'únic, però sí el majoritari. A casa i amb els de casa gaudim de l'amor, creem els nostres vincles, una vinculació afectiva que ens permet anar per la vida més segurs; és on creem els vincles de l'amor.

Per tant, una llar cobreix necessitats fisiològiques, de protecció, d'acceptació social, d'autoestima, d'autorealització, etc. No tenir una llar o una casa suposa no tenir accés a drets humans fonamentals (habitatge, feina, educació, participació...) i significa no tenir un lloc per descansar, recuperar-se, una adreça. En definitiva, no tenir casa significa no disposar d'un es-

ROSA MAJORAL I JOSA

Directora Arrels Sant Ignasi de Lleida

pai personal que permeti construir la pròpia vida individual, familiar i comunitària.

Com a grup humà i davant d'aquesta realitat, ens toca avançar cap a una societat de les cures, on mútuament ens protegim, i protegim la vida de cada persona i de totes, sense deixar-nos-en cap, on cuidem allò que ens és comú, l'entorn, les relacions, els vincles, els drets, la convivència. D'alguna manera, els valors com la solidaritat, la justícia, l'empatia han de funcionar per construir alguna cosa diferent, on totes les persones comptin. Serà així on Ningú Sense Llar pugui fer-se realitat.

Ens toca avançar cap a una societat de les cures

RAQUEL SANCHO

Comunitat de Sant'Egidio de Barcelona

El fred de l'hivern ha arribat en l'anomenada «setmana dels barbuts». Els que més el pateixen són aquells que no es poden resguardar o no tenen recursos amb què protegir-se mentre deambulen pel carrer. Són més de 2.500 les persones sense sostre que pateixen aquesta situació en primera persona, sense comptar totes aquelles famílies o ancians amb baixes pensions que no poden escalfar casa seva, per la manca de recursos o per l'elevat cost de l'energia derivat de la guerra a Ucraïna.

En dies com aquests encara es fa més dramàtica la manca «d'espais residencials dignes» a la nostra ciutat. Quan les temperatures arriben als 0 graus, les administracions activen l'Operació Fred, uns refugis habilitats per a aquests casos i per

Ajuda'ns a ajudar els amics del carrer

a aquestes persones que no tenen un sostre. El dimarts 17 de gener «només» estàvem a 4 graus mentre repartíem el sopar ambulant amb Sant'Egidio als amics de l'estació de Sants, pelats de fred i morts de gana, enmig de la pluja i del vent. Encara havien d'esperar que la temperatura baixés una mica més perquè s'obrissin espais d'acollida amb l'Operació Fred?

Mentrestant, ningú no es pot quedar de braços plegats o indiferent. Cal fer front al fred ara i avui! Per això fem una crida a tots els ciutadans/es per poder recollir

sacs i mantes, bufandes, gorres i guants per a les persones sense sostre. També calen persones de bona voluntat que vulguin distribuir-ho juntament amb els sopars itinerants pels carrers i barris de la nostra ciutat.

D'altra banda, en dies com aquests és bo recordar que el 25 de gener es va complir un any del registre al Parlament de Catalunya d'una proposició de «Llei de mesures transitòries i urgents per fer front i erradicar el sensellarisme». Una llei no resol tots els problemes, però si estigués en vigor podria assegurar el dret a tothom a un «espai residencial digne» i facilitar una via pressupostària perquè fos possible. Actualment aquesta llei està paralitzada en espera que s'aprovi.

Són més de 2.500 les persones sense sostre

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Frenem la desigualtat

El proper 12 de febrer celebrem la Jornada Nacional de Mans Unides que aquest any té com a lema «Frenar la desigualtat és a les teves mans». Aquesta Jornada ens convida a fixar la mirada més enllà dels nostres problemes quotidians, ens convida a dirigir l'atenció als països del tercer món. Si nosaltres estem patint les conseqüències de la crisi econòmica i social provocada pel Covid i per la guerra a Ucraïna, imagineu-vos com ha de ser la situació als països més desafavorits.

Mans Unides neix a finals dels anys cinquanta del segle passat gràcies a la gran sensibilitat d'un grup de dones d'Acció Catòlica en commoure's davant del drama de la fam al món. Elles van respondre amb el seu temps i els seus recursos a la invitació de Jesús: «Perquè tenia fam, i em donàreu menjar» (Mt 25,35).

El 1955, van fer un manifest on van expressar la seva voluntat de treballar incansablement per erradicar la fam, especialment als països en via de desenvolupament. Amb valentia i generositat, van unir els cors i les mans i van declarar «la guerra a la fam». Ho van fer sensibilitzant la societat, demanant solidaritat i iniciant una impressionant cadena d'ajuda humana que ha perviscut fins avui.

Després d'algunes dècades, moltes mans s'han unit i han fet visibles racons del món llunyans on la fam ha causat i continua causant estralls.

El lema escollit per aquesta organització de l'Església catòlica respon molt bé a allò que alerten els mitjans

de comunicació sobre l'empobriment de la població mundial. S'apunten com a causes la inflació de preus, disparada per la guerra d'Ucraïna i la pujada general dels tipus d'interès. Aquesta inestabilitat econòmica comporta un risc continu de tensions socials, un temor que ens manté intranquils, fins i tot, més que les temibles conseqüències de la crisi mediambiental.

És per això que, per tal de fer front a aquesta creixent desigualtat que afecta de manera més greu els països subdesenvolupats, a totes les parròquies i centres de culte d'Espanya hi haurà la col·lecta a favor de Mans Unides. Per aquest motiu, vull convidar-vos des d'ara mateix a col·laborar econòmicament amb Mans Unides*.

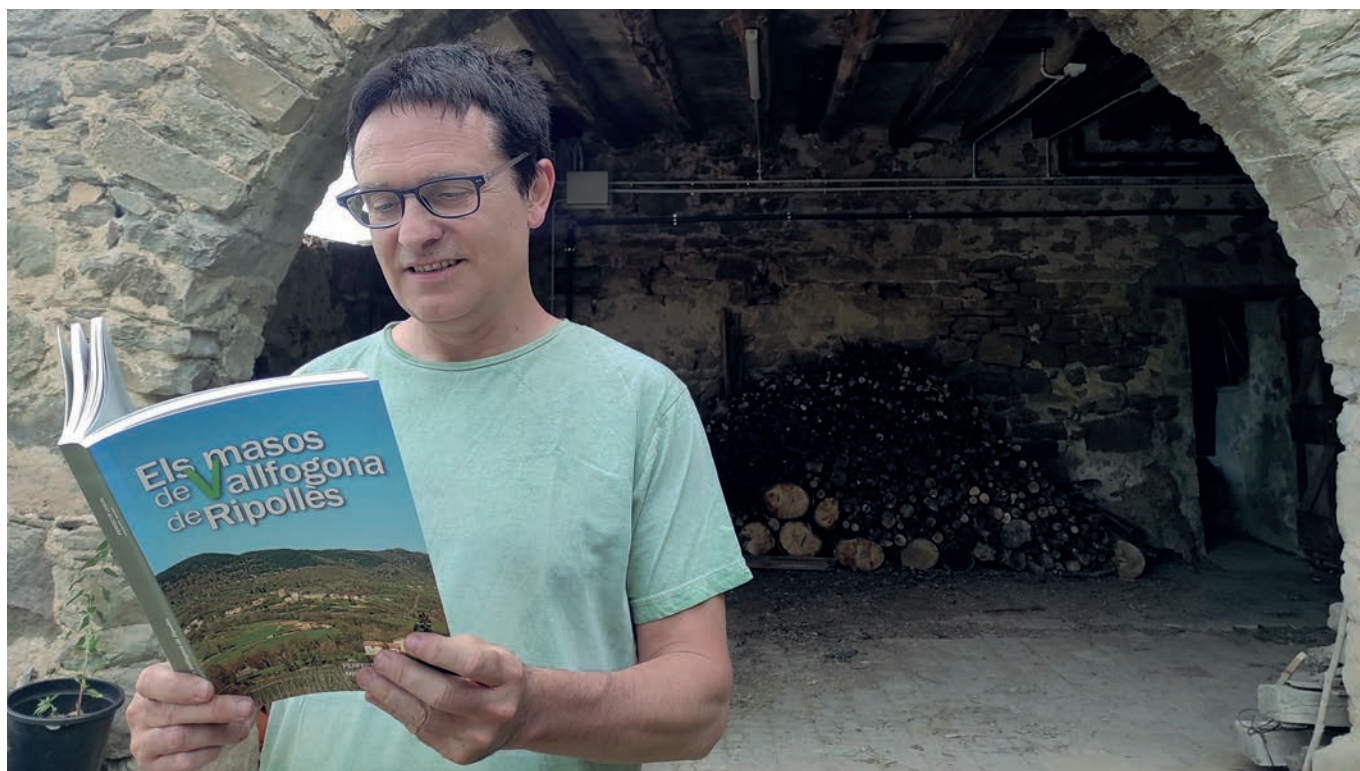
Aquesta setmana tenim l'ocasió de reflexionar i comprendre el que va moure aquestes pioneres en solidaritat, de descobrir la tasca que van fer aquestes dones intrèpides que van sacsejar els cors adormits per fer el món una mica més humà. Una tasca que segueix i seguirà, sempre que nosaltres seguim col·laborant per frenar la desigualtat i el patiment de moltes persones condemnades per la pobresa i la incomprensió.

Benvolguts germans i germanes, felicito de tot cor totes les persones que, d'una manera o altra, col·laboren amb Mans Unides: voluntaris, treballadors, socis, donants... Que Déu us beneeixi per tota la tasca que feu i per la vostra col·laboració material i econòmica.

*Fes el teu donatiu a: <https://www.manosunidas.org/delegacion/barcelona>

El rescat de la memòria local

Els records fan gran la vida dels petits nuclis rurals

Miquel Saña és l'autor amb Perfecte Costa d'«Els masos de Vallfogona de Ripollès».

El despoblament rural, la migració a les ciutats, va comportar el tancament de cases, algunes de les quals ja no tornarien mai a ser habitades. Teulats enfonsats i runes a la vista vesteixen una Catalunya despullada de vida, especialment en nuclis de muntanya. Però en censos municipals i arxius de parròquies i bisbats, en partides de naixement, certificats de bateig, matrimonials o de defunció, bona part de la història local batega en silenci. Fins que petits i senzills gestos d'escolta i recerca la fan parlar. Moltes hores de documentació i redacció transcriuen records vius, rescatant així la memòria dels pobles. Són històries que comencen amb el nom d'una casa, cognoms i vincles de parentiu, i el desig d'un veí o veïna que tot això no es perdi.

El dia que Marisol Farré va saber que una gent havia comprat el corral dels bous, mig enderrocats, per fer-s'hi una casa, a Estavill, va sentir una sacsejada a l'esperit. Ella va néixer en aquest poble de la Vall Fosca, al Pallars Jussà i, tot i que reconeix que migrar a Barcelona amb la seva família li va permetre fer molt més del que a Estavill hauria pogut fer, perquè «són poblets deixats de la mà de Déu», diu, han cuidat i mantingut la casa i ella ha portat sempre el poble al cor.

Cada estiu, des de l'any 74, els qui hi tenen casa es troben. Han cuidat bé cases i carrers, i van salvar el campanar. Ella, en saber que algú comprava

un corral, va pensar: «Això deixarà de ser un poble agrícola i serà un poble de segones residències, i el que ha sigut molts no ho sabran.» Per això, va inscriure's a l'escola d'escriptura de l'Ateneu barcelonès, volia escriure la història del seu poble.

«Les paraules se les emporta el vent, i el que s'escriu queda, i qui perd els orígens, perd la identitat», són les idees que l'han portat a publicar: *Estavill. Tal com el recordo i com l'he sentit explicar* (Garsineu Edicions), on explica vivències seves del 1952 al 1957, i descriu el poble i la seva vida en temps d'autosuficiència. Va localitzar un cens de fogatges del 1553. «Sento que he aconseguit el que em proposava; si queda escrit, no desapareixerà», afirma.

Algunes llars i vides familiars de la Vall Fosca, i de molts altres pobles del Pirineu de Lleida, també han estat objecte d'estudi de Josep Calvet. Ell no és cap aficionat a documentar el passat, és doctorat en Història. Va néixer a la Pobla de Segur i de petit ja posava atenció a les històries que explicaven padrins i padrines. S'ha dedicat a resseguir «petites històries sense les quals la història general queda coixa», expressa.

En diversos llibres, Calvet ha narrat l'exili en primera persona. Cerca la vessant més humana de la història que tots hem estudiat o sentit. Deportats pallaresos, ribagorçans, urgellencs o de la Cerdanya als camps

MARISOL FARRÉ
«Les paraules se les emporta el vent, i el que s'escriu queda, i qui perd els orígens, perd la identitat»

nazis, i persones arribades a Catalunya fugint de l'Holocaust, buscant la pau a Espanya o a Llatinoamèrica, tenen nom i cognoms als llibres de Josep Calvet. El trencament emocional amb les famílies, amb l'entorn d'amistats, l'abandonament de la casa, del poble, el país... L'exili de les guerres que coneixem amb xifres, aquest pallarès el descriu amb emocions, posant la lupa en documents que troba, per exemple als arxius del bisbat d'Urgell. «Els llibres sacramentals et donen molta informació, començant pel nom de la casa», explica l'autor de *Sort-Tel Aviv* (Pagès Editors), la història de dues bessones separades pel nazisme.

Capses d'història a les golfes

Sense estudis universitaris, però amb molt d'interès per la història local, Josep Maria Palau va trobar unes capses plenes de documents antics —des del 1720— a les golfes de l'Ajuntament de Golmés, el seu poble, on era regidor. «Vaig néixer al 45, soc un nen de la postguerra, de quan tot era en castellà, per descomptat.» Va llegir per primer cop en català als 17 anys, perquè el mossèn, al casal parroquial, els va animar a fer un grup de teatre i el text era en català. Diu que als 21 anys, fent la mili al Sàhara, «un company rebia la revista *Serra d'Or* i hi sortia l'Espriu. Allà vaig començar a adonar-me que el meu país i el meu poble era un altre, no el de la història que m'havien explicat».

Entre molta informació, Palau va descobrir que els jesuïtes de la Santa Cova de Manresa van salvar el poble que, després de la guerra de Successió i diverses plagues, havia quedat molt endeutat i semi-desert. Els jesuïtes van fer-se càrrec dels deutes, a canvi d'una part de la collita de cada any. Aquesta va ser una de les històries que van engrescar el Josep Maria a seguir estirant el fil. «Això és com el boletaire que se'n va al bosc i comença a trobar bolets, com més en troba, més en vol», diu el veí de Golmés, autor de *Golmés. Recull històric i Golmés. Segles XVIII-XIX* (editat per l'Ajuntament de Golmés). Ha buidat l'arxiu municipal i el parroquial. I ara, a la revista local trimestral *L'Esclat*, publica relats extrets del diari de la

guerra que el rector del poble, durant la guerra civil, va anar escrivint.

Catorze estius de converses

Antonieta Prats és filla de Reus, però quan tenia 18 anys, els seus pares van fer-se una casa al poble proper d'Almoster, que és d'on se sent ella, perquè no ha deixat mai d'anar-hi. Conversant amb un veí, Enric Llevat, pagès tota la seva vida, va acabar escrivint tres llibres sobre el poble. El darrer, *Les cases d'Almoster: tres segles d'història* (Editorial Carrutxa), és un arbre genealògic fet casa per casa, a partir dels censos del 1716 i 1843, i testimonis com l'Enric, que va morir l'any 2013 a 101 anys. «No et podré agrair mai el que vas fer pel meu pare, escoltar-lo —ho va fer durant catorze estius— i escriure el que et va explicar», li va dir la seva filla a l'Antonieta.

El primer llibre es va publicar l'any 2001, per tant, l'Enric va poder veure que la memòria, sobre paper, esdevé motiu de celebració, que els seus records van posar color a un passat per a molts desconegut. «És ben cert que, sense el llibre, tot això s'hauria perdut.» I ella ara pot dir: «M'ha quedat una connexió més gran amb el poble, em sento encara més d'Almoster, i com més coses en sé, més se m'aviva el cuquet de continuar cercant i preguntant, perquè és apassionant.» D'ençà de la seva recerca, veu que hi ha gent que posa molt més interès en documents que guarden. «Per a mi això és un respecte a la tradició.» I els Llevat van estirar el fil que ella els va propiciar amb la seva recerca i van trobar parents que ni sabien que tenien.

Recompondre el passat

A Sant Joan de les Abadesses, Carmeta de les Feixes sempre explicava que era nascuda a pagès, a Can Coret, una masia on avui hi ha un restaurant. Perfecte Costa i Maria Dolors Sentenach, dos joves als quals els agradava sortir a caminar, escoltant la veïna, li van dir: «Farem una foto de la casa que ens diu i li ensenyarem.» I així, sense adonar-se'n, van posar fil a l'agulla a tot un recull de fotografies i documentació de masos escampats pel municipi de Sant Joan que va

Antonieta Prats amb el seu llibre «Les cases d'Almoster: tres segles d'història».

donar peu a un llibre dels masos de Sant Joan, dels d'Ogassa i de la història de la parròquia de Santa Llúcia de Puigmal.

Als arxius del monestir, al parroquial i al del bisbat de Vic van seguir el rastre de les cases del poble de Sant Joan fins a l'any 1300. «Vam veure que des del 887, quan el comte Guifré va fer el monestir per a la seva filla, ja hi havia uns vilars on vivia gent», explica Perfecte Costa. Anys més tard, va rebre la proposta de Miquel Saña, un veí de Ripoll afincat en un mas de Vallfogona de Ripollès. Volia fer amb en Perfecte el llibre *Els Masos de Vallfogona de Ripollès* (autoedició).

El passat de cada casa el van anar a cercar als padrons municipals. El més antic que van consultar és del 1825. Amb totes les dades que havien recollit, al bisbat de Vic, a l'arxiu del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i a l'arxiu històric provincial de Saragossa, van anar component el mapa dels masos. I en la seva recerca, un per un, parlant amb descendents d'aquelles cases, van adonar-se de la quantitat de toponímia que descobrien, noms de trossos, eines, «paraules com *quintal* o *feira*, algunes ni les trobes als arxius», diu en Perfecte. Tants mots ara gens emprats, que en Miquel i en Perfecte els volen començar a recollir en un llibre per evitar que es perdin.

«Ara, quan la gent busca informació dels seus avantpassats van a l'ajuntament i jo els facilito tot el que he trobat», explica Miquel Saña. Al cens del bisbat de Vic, del 1626, a Vallfogona ja hi constaven 88 habitatges. I el mas més antic que van documentar és del 1764. «Les famílies ens van facilitar fotografies d'escenes de treball al camp», diu Saña. Van haver d'aprendre a llegir documents antics. «Això enganxa molt perquè satisfà per la proximitat de la gent sobre la qual trobes dades i com lligues una cosa amb l'altra. Comences un trencaclosques en el qual sempre falten peces, i no l'acabaràs mai.»

«Com més coneixes un lloc, més a prop te'n sents, i més te l'estimes.» Són les paraules de Josep Espunyes, el fill de Peramola que ha esdevingut el gran historiador de la vida local. Ha escrit bastants llibres recomponent el passat del seu poble i l'entorn. Ara treballa en una trilogia, editada per Salòria, també sobre la història d'aquest poble de l'Alt Urgell, des de l'antiga baronia que va ser, fins ara que és municipi.

El primer va ser *Municipi de Peramola història i històries del neolític a la roda*. I per Sant Jordi espera veure sortir la història de Peramola, *De la roda al mòbil*. Tancarà la trilogia un repàs històric dels pobles de la vora. «Més que perduda, era una història oblidada, i estic molt content de poder-ho fer, encara, als meus 81 anys. Com sempre havia sentit dir als padrins i padrines: "Senyor, doneu-me uns minuts més de coneixement que de vida".»

JOSEP CALVET
«Els llibres sacramentals et donen molta informació, començant pel nom de la casa»

JOSEP MARIA PALAU
«Això és com el boletaire que se'n va al bosc i comença a trobar bolets, com més en troba, més en vol»

ANTONIETA PRATS
«M'ha quedat una connexió més gran amb el poble, i com més coses en sé, més se m'aviva el cuquet de continuar cercant»

MIQUEL SAÑA
«Ara, quan la gent busca informació dels seus avantpassats van a l'ajuntament i jo els facilito tot el que he trobat»

JOSEP ESPUNYES
«Com més coneixes un lloc, més a prop te'n sents, i més te l'estimes»

FRANCESC TORRALBA
Professor de Blanquerna-URL

Diàleg bioètic i tradicions religioses

Quan dialoguem, entenem millor les nostres pròpies idees i podem oferir entre tots solucions positives en un món necessitat de clarificació i d'aprofundiment en els valors morals

La Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya acaba de publicar un document que té per títol *Implicacions religioses i de consciència en les qüestions bioètiques més rellevants en el debat actual a escala internacional* i del qual un servidor n'és l'autor.

Em dispo a fer-ne una petita síntesi.

L'objectiu d'aquest estudi és explorar les implicacions religioses i de consciència en les qüestions bioètiques més rellevants en el debat actual a escala internacional. Sense ànim de ser exhaustius, ens hem proposat, en aquest estudi, aprofundir en el vincle entre la bioètica contemporània i les tradicions espirituals i religioses, a fi de veure afinitats i diferències en els plantejaments que afecten la vida, el desenvolupament i el procés final de vida de les persones.

Exposo les conclusions d'aquest estudi:

1. Des del seu origen, la bioètica s'ha desenvolupat com un pont entre les humanitats—amb base en la filosofia i l'ètica—i les ciències biomèdiques, com un àmbit de diàleg des d'una perspectiva autònoma i universal, sense recolzar-se directament en un corrent filosòfic o en una autoritat religiosa.

2. La demanda, tant dins com fora de les societats democràtiques occidentals, que la fe religiosa tingui un paper més públic o almenys que sigui desprivatitzada, mereix ser considerada i ens obliga a atendre tres qüestions: l'assoliment de la total igualtat entre els ciutadans creients i no creients, el diferent ritme en què evolucionen la consciència religiosa i la secular i la diferència antropològica entre les diverses formes de religiositat per adaptar-se a la separació entre l'Església i l'Estat.

3. Quan dialoguem, entenem millor les nostres pròpies idees i podem oferir entre tots solucions positives en un món necessitat de clarificació i d'aprofundiment en els valors morals. La reflexió bioètica—a través del diàleg—aporta molt a aquesta tasca en aquest segle XXI marcat pel multiculturalisme i pels xocs entre civilitzacions i tradicions religioses.

4. La tensió entre ciències i tradicions religioses s'accentua quan ambdues es converteixen en ideologies, de manera que la filosofia, crítica enfront de les dues, ha d'intervenir en la discussió, avui més que mai.

5. Les controvèrsies de bioètica es bloquegen, sovint, per la pressió d'interessos polítics i prejudicis religiosos.

Aquesta setmana celebrem la Jornada Mundial del Malalt, analitzem la visita del Papa al Congo i al Sudan del Sud, ens fem ressò de la darrera entrevista a Francesc, recollim les reaccions de l'atac a Algesires i coneixem la nova estructura de l'arquebisbat de Tarragona

L'11 de febrer se celebra la Jornada Mundial del Malalt

L'Església, hospital de campanya on ningú no és descartat

REDACCIÓ
Ciutat del Vaticà

La XXXI Jornada Mundial del Malalt, que se celebra l'11 de febrer, festa de la Mare de Déu de Lourdes, té com a tema *Ocupa't d'ell. La compassió com a exercici sinodal de guarició*.

El Papa recorda que la malaltia, «si es viu en l'aïllament i en l'abandonament, pot arribar a ser inhumana». En ple camí sinodal, convida a reflexionar «sobre el fet que és a través de l'experiència de la fragilitat i de la malaltia com podem aprendre a caminar plegats segons l'estil de Déu, que és proximitat, compassió i tendresa».

El Pontífex reitera que «la condició de soledat, d'abandonament» és «una atrocitat que es pot superar abans que qualsevol altra injustícia, perquè n'hi ha prou amb un moment d'atenció per eliminar-la, el moviment interior de la compassió».

«Mai no estem preparats per a la malaltia», observa el Papa, «i sovint ni tan sols per admetre l'avenç de l'edat. Tenim por de la vulnerabilitat, i la cultura omnipresent del mercat ens empeny a negar-la. No hi ha lloc per a la fragilitat. (...) Pot passar que els altres ens abandonin o que sentim que hem d'abandonar-los, per no sentir-nos una càrrega. Així comença la soledat, i ens enverina la sensació amarga d'una injustícia per la qual fins i tot el Cel sembla que es tanca».

«Lluitem per romandre en pau amb Déu, quan la nostra relació amb els altres i amb nosaltres mateixos està arruïnada.» Per això, segons el Papa, «és tan important que tota l'Església se cenyeixi a l'exemple evangèlic del Bon Samarità, per arribar a ser un "hospital de campanya" vàlid: la seva missió s'expressa en l'exercici de la cura».

«Tots som fràgils i vulnerables; tots necessitem aquella atenció compassi-

va que sap aturar-se, apropar-se, guarir i alleugerir», subratlla Francesc, i agrega: «La condició dels malalts és una crida que interromp la indiferència i frena el pas de qui avança com si no tingués germanes i germans.»

La Jornada Mundial del Malalt «no només convida a la pregària i a la proximitat amb els qui pateixen; pretén sensibilitzar el poble de Déu, les institucions de salut i la societat civil sobre una nova forma d'avançar plegats». Francesc afegeix: «No val només el que funciona, ni compten només els que produeixen. Les persones malaltes són al centre del poble de Déu, que avança amb ells com a profecia d'una humanitat en la qual tots són valuosos i ningú no ha de ser descartat.»

Iniciativa ecumènica

El Vaticà ha presentat la iniciativa ecumènica *Junts - Trobada del Poble de Déu*, que tindrà lloc a Roma del 29 de setembre a l'1 d'octubre, precedint la primera sessió de la XVI Assemblea General Ordinària del Sínode dels Bisbes. Joves d'entre 18 i 35 anys de diferents països europeus i de totes les tradicions cristianes estan convidats a participar en un cap de setmana per compartir i de pregària ecumènica.

PAPA FRANCESC
«La condició dels malalts és una crida que interromp la indiferència i frena el pas de qui avança com si no tingués germanes i germans»

Dinax

L'estil de Déu és la «proximitat, compassió i tendresa», recorda Francesc.

Hi ha prevista una vetlla per al 30 de setembre, presidida pel papa Francesc, promoguda per la Comunitat de Taizé en col·laboració amb la diòcesi de Roma, la Secretaria General del Sínode, el Dicasteri per a la Promoció de la Unitat dels Cristians, el Dicasteri per als Laics, la Família i la Vida, diferents Esglésies i realitats cristianes, associacions eclesials i ecumèniques.

«Serà una oportunitat per caminar junts amb les diferents comunitats cristianes», ha dit el germà Alois, prior de la comunitat de Taizé, en la roda de premsa de presentació, destacant la dimensió espiritual del Sínode i la importància de la pregària en un temps de «polaritzacions creixents».

De la seva banda, l'arquebisbe anglicà Ian Ernest, director del Centre Anglicà a Roma, ha saludat la «visió renovada del Poble de Déu» que el Sínode de l'Església catòlica ha impulsat, «escoltant les veus dels que no han estat escoltats». Així mateix, el representant de l'Església apostòlica armènia davant la Santa Seu, Khajag Barsamian, ha destacat la importància de donar a conèixer la tradició de les comunitats de l'Orient cristià sobre la sinodalitat.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

No heu llegit mai...?

Els evangelis sempre mostren Jesús en moviment: de camí, entrant i sortint. Jesús amb prou feines descansa; de vegades, ni ell ni els seus deixebles tenen temps per menjar. El seu caminar no és cercar les seves necessitats, sinó la dels homes i dones del seu temps (i de tots els temps), sense aturar-se a mirar-se ells mateixos.

Sant Marc 2,23-28 ens mostra Jesús i els seus deixebles caminant en dissabte i, mentre caminaven, satisfent les seves necessitats bàsiques arrencant espigues del mateix sembrat que travessaven. Una manera didàctica per recordar el que implica seguir Jesús: sortir d'un mateix i de les pròpies seguretats per buscar el bé comú. No n'hi ha prou d'haver-se trobat amb la Vida, sinó apostar lliurement per Ella, lliures de tot lligam, fins i tot d'aquells que, com als fariseus, ens puguin semblar necessàries i lícites.

Els fariseus li van dir: «Escolta, per què fan en dissabte el que no és permès?»

Ell els va respondre: «No heu llegit mai el que va fer David?... va menjar dels pans presentats, que només poden menjar els sacerdots, i els va donar també als seus companys.»

Jesús s'aixeca contra la religió rànica i caduca dels guardians de la lletra i la tradició que separa allò sagrat d'allò profà, allò religiós d'allò humà. Lligats per la seguretat de les seves normes i lleis, no entenen, ni volen entendre, que, per l'Encarnació del Fill de Déu, allò sagrat i allò humà s'ha diluït per donar pas a un temps nou: EL TEMPS DE DÉU, en el qual l'Amor (que no busca allò propi) ha de ser tot en tots.

JOAN PALERO

Coordinador de l'Escola d'Animació Bíblica a València

El papa Francesc al Congo i al Sudan del Sud: intercanvi d'esperança

P. JORGE CARLOS NARANJO ALCAIDE
Combonià a Khartum (Sudan)

L'est de la República Democràtica del Congo i la República del Sudan del Sud acull poblacions que probablement pateixen els conflictes més violents i persistents en el temps del continent africà, pertant, del món. De fet, solen aparèixer a la llista de l'Institut Internacional d'Estudis Estratègics entre els conflictes més letals.

El Congo compta amb 5,6 milions de desplaçats interns, el nombre més gran d'Àfrica, segons xifres de l'ONU. La guerra entre el Sudan i el Sudan del Sud (1955-2005) va causar 2,5 milions de víctimes i el nou episodi, la guerra civil del Sudan del Sud, començat el desembre del 2013, ja ha originat 2,5 milions de refugiats, 1,5 milions de desplaçats interns i al voltant de 500.000 víctimes mortals, quan la població total del país és de 12 milions d'habitants.

Aquestes xifres potser ens poden ajudar a imaginar les implicacions d'aquests conflictes en la vida quotidiana de milions de persones en termes de persecucions, assassinats, incendis de cases i poblats, establiment de controls de carretera per interceptar persones percebudes com a enemigues, violència sexual, mutilacions, manca d'infraestructures, accés a aigua potable i sanejament, por, manca d'esperança...

I tot això passa després d'un vel espès teixit d'indiferència, distància, interessos econòmics, tribalisme i corrupció.

La visita del papa Francesc a la República Democràtica del Congo (31 de gener - 3 de febrer) i a la República del Sudan del Sud (3-5 de febrer) trenca aquest vel i concentra el focus de l'atenció internacional sobre aquestes dues regions i els conflictes armats respectius.

El programa papal té previstes trobades amb les autoritats civils, inclosos tots dos presidents, i diplomàtiques, en les quals segurament s'intentarà animar les iniciatives en curs

per a la resolució dels dos conflictes. Tots dos són molt complexos perquè no enfronten simplement dues parts entre les quals es pot intentar intercedir, sinó que són conseqüència d'una xarxa àmplia d'interessos i actors molt complexa i intricada.

Com el Bon Pastor que surt a cercar l'ovella ferida, el Papa té previst trobar les víctimes de tots dos conflictes que tindran la possibilitat d'expressar-se i compartir amb el Sant Pare el que aquestes guerres han significat per a les seves vides personals.

El Papa també trobarà representants de les diferents organitzacions internacionals que s'esforcen per pal·liar les conseqüències d'aquests conflictes.

Però el viatge no només té una dimensió social i reconciliadora, també té un impacte eclesial profund. Els bisbes de tots dos països acostumen a visitar el Papa a Roma cada cinc anys (visita *ad limina*). Aquest cop és el Papa qui es desplaça fins als seus països respectius

Com el Bon Pastor que surt a cercar l'ovella ferida, el Papa té previst trobar les víctimes de tots dos conflictes

Luis Àngel Espinosa

UN NOU LLINDAR

Sou sal i sou llum!

Jesús ens parla no del que hauríem de ser, sinó del que ja som: som sal de la terra, som llum del món. Ho acollim amb humilitat i amb l'actitud de senzillesa pròpia de l'Evangelí, ja que és allò que més s'hi destaca. És una senzillesa sempre creativa perquè s'orienta vers la transformació de tot el que troba i estableix vincles d'unitat entre les persones perquè es deixa guiar per un amor sempre lleial i solidari. Aquesta senzillesa-pobresa, elogiada en la primera benaurança que reconeix la necessitat de Déu i dels altres, sempre obre portes, construeix ponts i s'encarna en aquells que han escollit ser pobres per seguir Jesús.

Des d'aquesta visió cristiana, és possible projectar envers els altres el compromís solidari que comporta. Quan la pobresa real de milions d'éssers humans que pateixen la manca d'aliments ens arriba com a clam que desvetlla i inquieta les nostres consciències, els cristians som sal que dona bon gust i llum que il·lumina. Jesús, a l'Evangelí, ens defineix així. Una sal que transforma i és signe d'aliança i una llum que obre a la visió de Déu. En contemplar la realitat de la pobresa que ens envolta, hi ha una crida urgent, constant, fins i tot pot semblar-nos incòmoda, perquè ens invita a donar resposta de manera immediata. Per això, a través del signe de la «fracció del pa» queda assenyalada la font de tota la generositat possible. Només pot compartir qui reparteix, i només pot repartir el qui ha estat capaç de partir. Des de fa més de vint segles, i de forma ininterrompuda, l'Església fa aquest gest per encàrrec de Jesús, i el mostra com a font d'amor solidari. Aquesta és la sal que dona bon gust, aquesta és la llum que il·lumina.

i no només per trobar-hi els seus bisbes, sinó per escoltar i celebrar amb els seus creients que Crist ha vençut la mort i que, per tant, malgrat la duresa dels contextos que el Papa podrà tocar, hi ha una esperança.

I aquesta esperança es transmet juntament amb l'arquebisbe de Canterbury i amb el moderador de l'Assemblea General de l'Església d'Escòcia, que acompanyen el Papa en la segona part del viatge, descrita com una «Peregrinació Ecumènica de Pau» animada pel lema: «Prego perquè tots siguin u» (Jn 17).

Però pot ser passarà que el Papa no només transmetrà esperança, sinó que la rebrà en abundància. El Papa podrà palpar de prop la vitalitat de les esglésies africanes. El Congo és el país africà amb el nombre més gran de catòlics, ni més ni menys que 41 milions, i també, en proporció amb el creixement de l'Església, el que té més seminaristes i seminaris.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Francesc ha concedit una entrevista a Associated Press

El Papa critica els països que condemnen legalment els homosexuals

RODRIGO MORENO QUICIOS
Corresponsal a Roma

PAPA FRANCESC
«Tots som fills de Déu, ens estima tal com som i amb la força amb què lluitem cadascú per la nostra dignitat»

El Papa acaba de ser entrevistat per l'agència de notícies nord-americana Associated Press. En la conversa, revela que en les audiències generals acostuma a rebre persones homosexuals i que, tot i que rebí crítiques, «prefereixo que se'n facin, perquè això vol dir que hi ha llibertat per parlar».

«El Catecisme de l'Església catòlica diu que les persones de tendència homosexual han de ser acollides, no pas marginades. Acompanyades si s'escau», ha dit el Papa en la darrera entrevista. Francesc critica que més de 50 països tinguin condemnes legals per a les persones d'aquesta orientació sexual. «No l'esmenten directament, però diuen "aquells que tenen actituds antinaturals", o sigui, miren de dir-ho de manera amagada. Crec que és injust», afegeix el Papa.

Tot i que «ser homosexual no és delictu», afirma Francesc, a continuació, interpretant un interlocutor imaginari que diu «Sí, però és pecat», li respon: «Però també és pecat la manca de ca-

ritat amb el proïsme.»

En l'entrevista, Francesc revela que a les audiències públiques dels dimecres acostuma a rebre persones homosexuals i trans. I reivindica l'ajuda que rep de sor Geneviève, una germana de Foucauld que viu en una caravana i es dedica a la Pastoral del Circ que, «almenys dos o tres dimecres al mes em porta un grup de persones així», per expressar-los la seva proximitat. «Tots som fills de Déu, ens estima tal com som i amb la força amb què lluitem cadascú per la nostra dignitat», sentència el Papa.

En l'entrevista, el Papa és preguntat pel tema més candent entre els vaticanistes, *Nada más que la verdad*, el llibre recentment publicat per l'arquebisbe Geörg Ganswein. En ell, el secretari personal de Benet XVI inclou alguna crítica al pontificat de Francesc. «Un s'estima més que no n'hi hagi, de crítiques», confessa el Papa, el qual les defineix «com la urticària, que provoca cert malestar». Amb tot, afegeix: «Prefereixo que en facin, perquè això vol dir que hi ha llibertat per parlar.»

El Papa també respon l'altra polèmica més recent. Segons el vaticanista Sandro Magister, un manifest signat amb el pseudònim «Demos» que circulava entre alguns purpurats que titllava el pontificat de Francesc de «catàstrofe» era en realitat obra del recentment desaparegut George Pell, un cardenal australià que va passar 444 dies a la presó condemnat presumptament per cometre abusos sexuals, però absolt posteriorment davant la manca de proves concloents. Francesc el defensa com sempre va fer amb ell. «Diuen que al final em va criticar. Bé, hi té dret, la crítica és un dret humà. Però em va ajudar molt. En la part econòmica va ser mà dreta. Un gran tipus. Gran.»

Luis Ángel Espinosa

El Papa explica que a les audiències públiques dels dimecres acostuma a rebre persones homosexuals i trans.

Un sagristà assassinat i un sacerdot salesià ferit en l'agressió

Commoció per l'atac a dues esglésies d'Algesires

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA
Redacció

«Commocionat per l'atac armat succeït en dues parròquies d'Algesires, que ha causat la mort del sagristà d'una d'elles i ha ferit de gravetat el rector de l'altra, així com almenys dues persones més. Prego per les víctimes d'aquesta atrocitat i pels seus familiars.»

Amb aquest tuit reaccionava el president de la Conferència Episcopal Espanyola i arquebisbe de Barcelona, el cardenal Joan Josep Omella, a l'agressió violenta que va tenir lloc dimecres 25 de gener al vespre a dues esglésies d'Algesires (diòcesi de Cadis i Ceuta).

En aquest atac va ser ferit el sacerdot salesià encarregat de la capella de Sant Isidre, ja fora de perill, i assassinat el sagristà de la parròquia de Ntra. Sra. de la Palma.

En un comunicat la diòcesi de Cadis i Ceuta ha expressat el suport i proximitat als familiars i amics del sagristà, «molt estimat a la parròquia i a la ciutat, per la seva entrega i afabilitat amb tothom, ahora que elevem la nostra pregària pel seu repòs etern».

El missatge diocesà també subratlla «nostra condemna més ferma a la violència contrària a la voluntat de Déu i a l'ensenyament de l'Església que altera la convivència pacífica desitjada per la immensa majoria de la població i

que pertorba profundament la vida social».

De seguida que es va saber la notícia, el bisbe diocesà, Mons. Rafael Zornoza, es va presentar al lloc dels fets. Va agrair a les autoritats la col·laboració per aclarir els fets i va animar els fidels, el clergat, la família salesiana i el poble d'Algesires a viure aquests esdeveniments «amb fortalesa evangèlica».

També la Conferència Episcopal Espanyola va fer pública una nota on expressava la proximitat, afecte i consol als familiars de les víctimes i la «condemna més ferma de tota forma de violència, que no pot tenir lloc en la societat en la qual vivim».

Com a creients, deia el text, «demanem al Déu de la misericòrdia i de la pau que ompli d'esperança els cors de les víctimes i guareixi els ferits, acompanyi l'Església i la societat en la recerca de la pau i converteixi els cors de les persones violentes».

Condemna de les comunitats islàmiques

De la seva banda, la Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya i la Federació del Consell Islàmic de Catalunya han condemnat l'atac, «un acte violent i macabre, acció criminal i covarda», i han mostrat el seu suport a les famílies de la víctima mortal i la solidaritat amb els catòlics «davant d'aquests terribles crims».

En un manifest constaten que aquesta agressió «és una violació als nostres valors religiosos i humans. També fem una crida a tots els que creiem en la justícia, en la democràcia i en la pau a estar més units per continuar treballant pel bé comú de la humanitat i de la pau i de les nostres comunitats rebutjant l'odi, la intolerància i tot tipus de radicalismes o extremismes violents».

Exterior de la capella de Sant Isidre, un dels temples on es van produir les agressions.

De Falconnamanni - wikiMedia

Tarragona

Es formen cinc nous arxiprestats i un total de 24 Unitats Pastorals

Nova distribució territorial de l'arquebisbat de Tarragona

REDACCIÓ
Tarragona

La creació de les Unitats Pastorals facilitarà la cura pastoral dels fidels a partir d'accions comunes

Nova distribució territorial de l'arquebisbat de Tarragona.

L'arxidiòcesi de Tarragona compta amb una nova distribució territorial. L'arquebisbe Joan Planellas va signar el decret pel qual es formen cinc nous arxiprestats en substitució dels deu que hi havia fins ara, i es creen un total de vint-i-quatre Unitats Pastorals (UPA).

La nova distribució territorial ve donada per la voluntat d'atendre convenientment les necessitats pastorals de les parròquies, tenint en compte els canvis demogràfics, socials i pastorals que viu la societat. Així, la creació de les Unitats Pastorals facilitarà la cura pastoral dels fidels a partir d'accions comunes.

L'arxiprestat de l'Alt Camp compartirà amb un total de tres Unitats Pastorals: Valls, Vila-rodona i Alcover. També l'arxiprestat del Baix Penedès en tindrà tres: el Vendrell, Llorenç del Penedès i l'Arboç, i Calafell.

L'arxiprestat del Baix Camp - Priorat tindrà un total de set Unitats Pastorals: Falset, Cornudella de Montsant, Cambrils, Riudoms i Mont-roig del Camp, les Borges del Camp, la Selva del Camp i Reus.

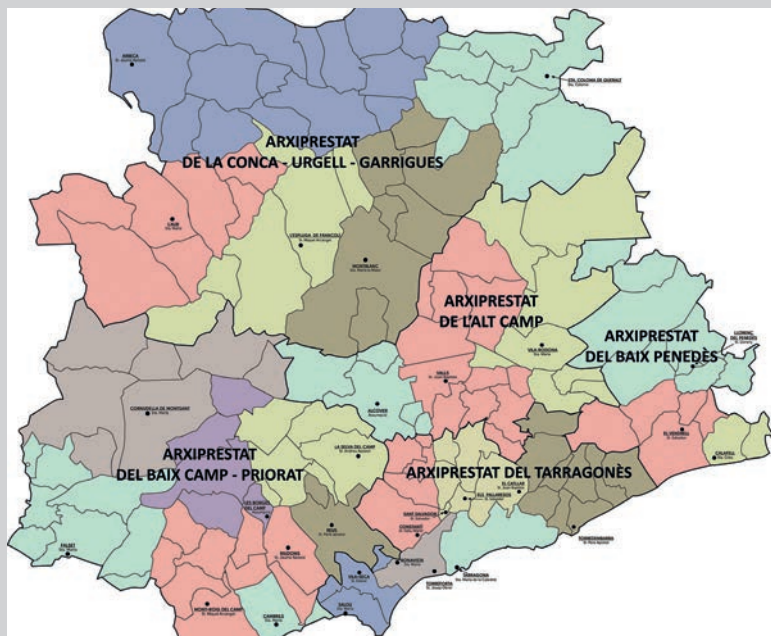
A l'arxiprestat de la Conca - Urgell - Garrigues, n'hi haurà cinc: Montblanc, l'Espluga de Francolí, Santa Coloma de Queralt, Arbeca i l'Albi. I, finalment, l'arxiprestat del Tarragonès estarà format per sis Unitats Pastorals: Torredembarra, Tarragona, Sant Salvador de Tarragona, els Pallaresos i el Catllar, el Morell i Constantí, Vila-seca i Torreforta i Bonavista.

Les Unitats Pastorals són comunitats de fidels configurades com una agrupació de parròquies, les quals, conservant la seva identitat, drets i deures, comparteixen uns criteris pastorals comuns en clau missionera i sinodal per tal de garantir la cura pastoral dels fidels de totes les parròquies i potenciar i facilitar la creació de comunitats vives i evangelitzadores.

Les Unitats Pastorals tindran unes parròquies de referència, un responsable d'evangelització, catequesi i formació; un altre de litúrgia i pietat popular; i un altre d'acció caritativa i social. En els tres casos es comptarà amb un equip apostòlic de col·laboradors.

A més, es formarà un equip rector per a cada UPA, format pel coordinador, que designarà l'arquebisbe; els altres rectors, el secretari i els responsables dels sectors pastorals. Aquest equip haurà d'implementar una cultura de la sinodalitat en clau evangelitzadora i prendre decisions promovent aquest treball cooperatiu.

I, per altra banda, les Unitats Pastorals hauran de configurar un Consell Pastoral format per preveres, diaques, persones consagrades i laics i laiques de diferents sectors i associacions cristianes, per fer possible la participació, la col·laboració i l'exercici de corresponsabilitat de tots en la missió de l'Església.

TARRAGONA

Solemnitat dels sants Fructuós, Auguri i Eulogi

El 21 de gener, Tarragona va celebrar la festa dels primers màrtirs cristians de la península Ibèrica. La jornada va començar amb la pregària matinal que organitza l'Associació Cultural Sant Fructuós a l'amfiteatre romà, l'indret on van ser martiritzats. Posteriorment, a la catedral s'hi va celebrar la missa pontifical presidida per l'arquebisbe Joan.

SOLSONA

Finalitza la Fase Continental del Sínode

El 21 de gener, el bisbe, la Comissió Diocesana per al Sínode i els coordinadors sinodals de les diferents Unitats Pastorals Parroquials es van reunir per aprovar l'esborrany de la Fase Continental del Sínode. Després d'un inici de pregària a l'església, es va presentar el document.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Frenar la desigualtat és a les teves mans

És el lema de la nova campanya de Mans Unides, una nova oportunitat per continuar treballant pels més empobrits. La Delegació de Sant Feliu de Llobregat dona suport enguany a un parell de projectes a l'Índia. Els dies 11 i 12 de febrer es fa la col·lecta a totes les parròquies.

URGELL

Festa de Sant Sebastià i vot de poble a Urgell

Com cada any, moltes parròquies d'Urgell van rememorar, el 20 de gener, la festivitat de Sant Sebastià. A la Seu d'Urgell, era la festa gran de la Germandat de Sant Sebastià, i el vot de poble de la ciutat, protegida de la pesta a través del sant. El vicari general i rector de Sant Ot, Mn. Ignasi Navarri, va presidir el solemne ofici a la catedral acompanyat per Mn. Evarist Vigatà i Mn. David Codina.

GIRONA

«Retalls de memòria d'un capellà vell»

La Biblioteca Iu Bohigas de Salt va acollir, el 19 de gener, la presentació del llibre *Retalls de memòria d'un capellà vell*, de Mn. Àngel Caldas. Nascut a Cassà de la Selva l'any 1927, Mn. Àngel porta més de 70 anys com a capellà, 38 d'ells al capdavant de Sant Jaume de Salt.

VIC

Comiat a Maria Pilar Mayans

El dilluns dia 16 de gener es va celebrar a la capella del Seminari de Vic una emotiva cerimònia de comiat a Maria Pilar Mayans, traspassada el dia 14 després de lluitar contra una greu malaltia. La Pilar estava vinculada a Càritas des de feia molts anys, i fins fa poc va exercir de secretària general de Càritas diocesana de Vic.

Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians

LLEIDA

La Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians va culminar el 25 de gener amb un acte unitari amb la resta d'Esglésies cristianes de Lleida a l'església ortodoxa romanesa del Naixement de Sant Joan. Els dies 18 i 22 també es van fer misses-pregària ecumèniques amb la participació del sacerdot ortodox Daniel Simon.

TERRASSA

El bisbe Salvador va presidir la cloenda de la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians el dimecres 25 de gener a les 19 h a la catedral. Hi assistiren diversos representants de comunitats cristianes presents en el territori diocesà, a Terrassa, Rubí i Valldoreix.

TORTOSA

El divendres 20 de gener a la parròquia del Sagrat Cor van celebrar la Pregària per la Unitat dels Cristians. El lema d'enguany és «Apreneu a fer el bé, busqueu la justícia. Is 1,17». Aquesta pregària es va organitzar juntament amb altres esglésies cristianes. Va ser un moment de reflexió amb lectures i l'Evangeli i també amb les homilies de Mn. José Luis Arín, administrador diocesà, i Daniel Verge, pastor d'una comunitat evangèlica d'Amposta.

El valor de fer el pessebre

El pessebre conté en si una rica espiritualitat popular que es transmet entre els alumnes, professors i famílies

DAVID GARCÍA GIMENO
 Director FEP Mare de Déu de la Salut

Miro enrere i amb nostàlgia recordo aquestes festes de Nadal passades. Em proposo recordar un moment bell, únic i de gran valor d'humanisme cristià.

El moment del qual us parlo va tenir lloc en un dinar de Nadal organitzat entre famílies amigues, totes elles amb nens d'entre 3 i 8 anys. De manera espontània i per iniciativa pròpia, els més petits van decidir organitzar i protagonitzar un pessebre vivent: Josep i Maria, tres pastorets que rondaven per la muntanya, els tres Reis d'Orient i, per descomptat, el caganer. Però, què és el que realment s'amagava darrere aquell fet?

Fer el pessebre és una tradició molt important per a la fe cristiana, generalment compartida amb la família i amics. El pessebre és una representació d'amor, senzilla i austera que escenifica el naixement de Jesús i representa l'inici de l'era cristiana.

L'origen del pessebre troba confirmació abans de res en alguns detalls evangèlics del naixement de Jesús a Betlem. L'evangelista Lluc diu senzillament que Maria «va donar a llum el seu fill primogènit, l'embolcallà i el posà en una menjadora, perquè no hi havia lloc per a ells a l'hostal» (Lc 2,7). Jesús va ser col·locat en una menjadora, que en llatí es diu *praesepeum*; d'aquí *pessebre*.

El moment de fer el pessebre ha estat sempre un moment únic i especial. Qui no recorda amb nostàlgia quan de petit, amb la mare, el pare o els avis, preparava el pessebre amb il·lusió els dies previs a Nadal. Fent el pessebre

s'aprenen els valors cristians d'estimar, compartir...

Aquest moment clau de la tradició cristiana sempre ha estat un moment d'il·lusió i alegria que, avui, també té lloc a les escoles i al carrer, on les botigues, les places o altres espais públics es converteixen en l'escenari ideal per a la representació del pessebre. Molts pobles, avui, també representen el pessebre vivent.

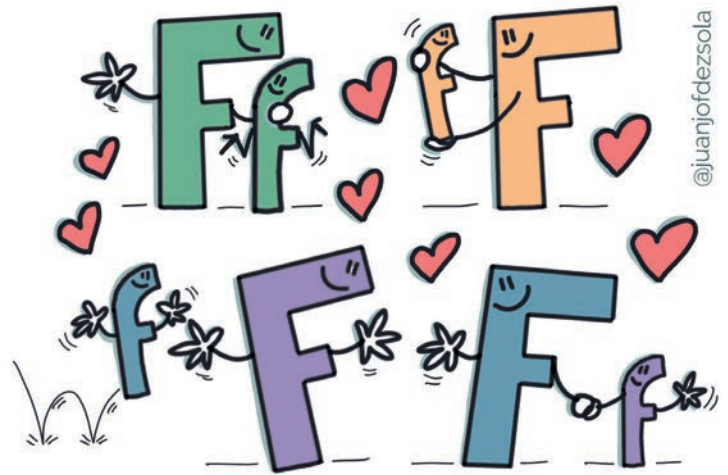
Aquest any des del Col·legi FEP Mare de Déu de la Salut de la Fundació d'Escoles Parroquials vam dur a terme el projecte interdisciplinari «Pessebre a l'escola». Cada classe va fer un pessebre per exposar en una botiga del barri, inspirat en l'especialitat de la botiga. Així, es van crear pessebres amb ulleres, sabates, ous... Va ser un exercici creatiu, compartit per tota la comunitat educativa, en el qual es van utilitzar els materials més dispars per crear petites grans obres. El pessebre conté en si una rica espiritualitat popular que es transmet entre els alumnes, professors i famílies.

Aquests pessebres van estar exposats en els diferents aparadors de les botigues dels comerciants del passeig de la Salut de Badalona. Veure com les famílies de l'escola i tota la gent del barri descobreixen i admiren els pessebres que van fer els alumnes del col·legi fa que el gran valor espiritual en els pessebres sorgeixi.

Que els grans valors del pessebre ens acompanyin a totes i tots tot just el nou any que hem començat.

Transhumanisme

El veritable impulsor del progrés de la humanitat i el desenvolupament de la persona és l'humanisme integral i avançat obert a Déu

ALBERT CORTINA

Advocat i urbanista. Autor de «Transhumanismo. La ideología que desafía a la fe cristiana» (Palabra, 2022). Col·laborador d'Escola de Famílies en Camí

«Crec que soc trans», confessa Lydia West als seus pares, gent molt *open mind* en matèria de diversitat de gènere. Però més endavant, l'adolescent precisa: «No soc transsexual ni transgènere, soc transhumana i vull ser digital i desfer-me del meu cos.» Aquest sorprenent moment familiar pertany a la sèrie *Years and years*, del director Russell T. Davis i dibuixa què pot passar en uns pocs anys si continua avançant l'emergent bioideologia del transhumanisme.

La Lydia continua explicant als seus pares que ella no es conforma amb l'atzar biològic que li ha tocat viure i que realment el que cerca és una «millora» a base de ciberimplants en el seu organisme.

De fet, l'adolescent somia anar a una clínica avançada perquè la converteixin en dades, descarreguin el seu cervell al núvol i d'aquesta forma pugui «viure per sempre com a informació». Davant d'uns pares totalment en estat de xoc, la jove els explica que on aspira a anar no hi ha vida ni mort, sinó únicament dades. La Lydia vol transformar-se en un conjunt de dades i així arribar a ser immortal.

Aquesta escena encara inversemblant a la nostra vida quotidiana pot servir per copsar el tipus d'antropologia tecnognòstica que proposa el transhumanisme. Suposem que puguem millorar la con-

dició humana mitjançant l'ús de la biotecnologia i altres tecnologies exponencials, però que això pugui requerir canviar la pròpia naturalesa de l'esser humà. Hauríem de fer-ho?

El transhumanisme diu que sí, afirmant que no hem de frenar aquesta «millora humana» per qüestions ètiques, morals, religioses o espirituals. El transhumanisme resulta ser així una visió molt audaç que preconitza que els humans hauríem d'explorar el potencial dels avenços científics i tecnològics que milloren, allarguen i possiblement canvien la vida de la humanitat.

Qüestionen les limitacions tradicionals, biològiques, genètiques, intel·lectuals i religioses sobre el nostre progrés i possibilitat d'evolució. En aquest sentit, veuen els éssers humans com una etapa de transició entre la nostra herència animal i el nostre futur posthumà. No obstant això, des d'una perspectiva cristiana, cal afirmar que el veritable impulsor del progrés de la humanitat i el desenvolupament de la persona és l'humanisme integral i avançat obert a Déu, el nostre Creador, que no pretén superar la condició humana eliminant-ne les limitacions i vulnerabilitats, sinó que aspira a aprofundir en la seva pròpia naturalesa per tal de ser més humans, és a dir, millors humans.

Parlem de pau, no de guerra

La pau és un procés gradual i permanent que fa la societat dia a dia, en què, a poc a poc, anem instaurant allò que anomenem justícia social o Regne de Déu

TICA FONT
Centre Delàs d'Estudis per la Pau

La societat grega concebia la pau com un estat de tranquil·litat, de serenitat, d'absència de perturbacions; alhora que s'anava construint o evolucionant cap al concepte de pau com a absència d'hostilitats, de guerra, entre ciutats. En definitiva, una mena d'harmonia interior i una mena d'harmonia social.

La *pax romana* en general es referia només a les regions interiors de l'Imperi, amb absència de rebel·lions violentes a l'interior; ja que es podia continuar lluitant militarment a les fronteres amb altres pobles. No hi havia pau si hi havia rebel·lions, disturbis i guerres civils entre aspirants al tron imperial. La *pax romana* es basava en la submissió dels altres pobles i en la imposició, a través de l'administració, del sistema legal i cultural a les regions frontereres de l'Imperi (lleï i ordre).

En ple segle XX, abordarem la pau no com a absència de guerra (pau negativa), sinó de pau com a absència de violències. Violència directa: qualsevol agressió física o psicològica (assassinat, tortura, maltractament, mutilació, assetjament, etc.). Violència estructural: forma part de l'estructura social i impedeix cobrir les necessitats bàsiques (atur, malnutrició, baixa esperança de vida, mort prematura, manca d'educació, manca

d'accés a la sanitat, marginalitat, etc.) i Violència cultural: socialment construïm i transmetem valors que normalitzen, justifiquen i legitimen relacions violentes entre persones i entre persones i la creació. Aquest culte a la violència ha penetrat tan profundament que no provoca rebel·lió ni indignació davant d'abusos.

La pau positiva és més que una simple absència de guerra. És, d'una banda, un ordre social (construït amb justícia); de l'altra, un procés dinàmic, no un estat on cal arribar, sinó un procés en construcció i sempre perfeccionable.

La pau és un procés gradual i permanent que fa la societat dia a dia, en què, a poc a poc, anem instaurant allò que anomenem justícia social o Regne de Déu. Un procés de transformació social on el nostre instrument per mesurar que anem per bon camí és aquell en què disminuïm les violències i elevem el grau de justícia imperant. La pau és un camí que pot estar ple d'errors, ple d'assajos i replantejaments, un camí per buscar respostes i accions transformadores que pretenen superar el present i anticipar-se al futur. Hem de pensar en la pau no com una cosa perfecta, acabada, perpètua, sinó com un procés imperfecte, inacabat i sempre en transformació.

«Pascal em
sembla la figura
cultural més
lluminosa que
ha produït
el catolicisme
modern»

**Pere Lluís Font és el gran especialista del nostre país
en l'obra del filòsof Blaise Pascal**

Agustí Cohnach

Pere Lluís Font ha dedicat anys a la traducció del filòsof francès.

Una de les figures més singulars de la història de la filosofia és Blaise Pascal (1623 – 1662). Pensador, teòleg, científic, escriptor, polemista i home de fe, el filòsof francès va aprofundir al llarg de la seva vida i la seva obra en gairebé totes les branques del saber del moment. Des de fa uns mesos, el lector en llengua catalana disposa d'una nova edició dels seus famosos *Pensaments* (Adesiara), a cura de Pere Lluís Font (Pujalt, Pallars Sobirà, 1934). Filòsof i teòleg, Font ha exercit la docència a la Universitat Autònoma de Barcelona i actualment és membre emèrit de la secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans i membre numerari de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. També té preparada la traducció al català d'una altra coneguda obra de Pascal, les *Provincianes*.

La seva no és la primera edició dels *Pensaments* de Pascal en català. Què el va dur a fer-ne aquesta nova traducció?

Vaig fer, ja fa més de vint-i-cinc anys, un primer assaig de traducció

d'una selecció de textos de Pascal en un llibre titulat *Introducció a la lectura de Pascal* (Barcelona, Cruïlla i Fundació Joan Maragall, 1996), on vaig incloure una «antologia mínima» dels *Pensaments*. Però la idea, molt anterior, de fer-ne una traducció íntegra es va anar retardant perquè, com passa tan sovint, el més urgent s'imposa sobre el més important. Finalment, l'obligat confinament a causa de la pandèmia em va permetre la dedicació suficient per enllestir l'antic projecte tal com jo l'imaginava, acompanyat d'una selecció d'opuscles i d'una extensa introducció i una copiosa anotació, en què aprofito per fer balanç de la meva llarguíssima familiaritat amb aquest autor.

En la introducció, vostè reconeix que Pascal l'ha acompanyat gairebé tota la vida. En quin sentit el sent tan proper?

Efectivament, el volumet *Pensées et opuscules* de Pascal, editat per Brunschvicg, és segurament el llibre que m'ha fet més companyia a la vida després del Nou Testament (i de la Bíblia en general). M'acom-

panya des que, als vint-i-pocs anys, el vaig descobrir quan estudiava filosofia a la Universitat de Tolosa de Llenguadoc. Pascal em va atrapar fortament per l'abundància d'idees fulgurants sobre quasi tot (Déu i l'home, l'univers i la vida quotidiana, l'individu i la societat, la natura i la cultura, el pensament i el llenguatge, l'estètica, la política, la ciència, la religió...); per la seva formidable potència intel·lectual i creativa, que el va convertir en la primera figura no solament francesa, sinó europea, del seu moment històric en el quàdruple àmbit de la ciència, la filosofia, la literatura i la religió; per la seva lúcida distinció entre els camps de la ciència, la filosofia i la fe, amb la consegüent legitimació intel·lectual de discursos no científics, però sensats, al costat del discurs científic; per l'originalitat del seu pensament filosòfic i per la seva fenomenologia dels plecs i replecs de la condició humana; per la seva radicalitat cristiana (que no té res a veure amb cap fonamentalisme), viscuda al marge de la subcultura eclesiàstica a l'aire lliure de la gran cultura (Pascal és lector de Montaigne i de Descartes, com nosaltres ho podem ser de Kant i de Nietzsche); per la seva compatibilitat entre fe cristiana i llibertat intel·lectual; per la seva interiorització de la figura del «llibertí» (és a dir, del «lliurepensador»), que no és mai purament exterior, sinó que troba en ell una certa complicitat, sense la qual no hi podria dialogar; o per la manera com sap parlar de Jesús, potser com ningú més després del Nou Testament. En resum, Pascal em sembla la figura cultural més lluminosa que ha produït el catolicisme modern. En tot cas, sense cap dubte, és el laic catòlic modern culturalment i cristianament més influent, a semblança de com ho havien estat en el seu moment un Orígenes o un Ramon Llull.

No és un filòsof d'una gran obra sistematitzada, però en canvi vostè afirma que ocupa un lloc preminent en la història del pensament modern.

És veritat que no és un filòsof sistemàtic, com tampoc no ho eren, per exemple, un Plató o un sant Agustí, i com no ho serà Nietzsche. Fins i tot escriu que «riure's de la filosofia és veritablement filosofar».

Per això, i perquè és un pensador incòmode, atípic i inclassificable, que trenca tots els esquemes, no són pocs els que li regategen la condició de filòsof o que li concedeixen, a tot estirar, un lloc secundari en la polèmica entorn del cartesianisme o en la prehistòria de l'existencialisme. Però és un pensador potent i coherent que, després de rebre dues visites de Descartes en dos dies consecutius el setembre del 1647, es va capbussar en els escrits cartesians i va prendre posició davant del pare de la filosofia moderna, que va esdevenir per a ell el gran referent filosòfic. Per això penso que és digne de figurar entre els grans filòsofs postcartesians, al costat dels racionalistes continentals (Spinoza, Malebranche i Leibniz) i dels empiristes britànics (Locke, Berkeley i Hume). Com a filòsof, no va tenir deixebles, però va influir en molts filòsofs posteriors. Sembla com si la seva herència filosòfica s'hagués dispersat entre Rousseau i Kant. Hume i Wittgenstein, o Kierkegaard i Sartre, entre altres. En particular, anticipa tantes idees de Kant que la seva filosofia es podria qualificar amb l'etiqueta de «filosofia crítica», que se sol associar al kantisme.

Quines són les aportacions principals de Pascal en el camp filosòfic i teològic?

Jo diria que la seva filosofia es compon de quatre capítols prin-

«Pascal em va atrapar fortament per l'abundància d'idees fulgurants sobre quasi tot»

«L'autor dels "Pensaments" és un pensador incòmode, atípic i inclassificable, que trenca tots els esquemes»

cipals: una filosofia de la ciència, una filosofia de la religió, una axiologia (és a dir, una teoria dels valors, que pren la forma d'una teoria dels ordres de grandesa) i una antropologia filosòfica de base fenomenològica, a part d'idees molt interessants, però menys desenvolupades, en els camps de l'ètica, de la filosofia política i de l'estètica. L'essencial de la seva filosofia es troba en els *Pensaments*, llevat de la filosofia de la ciència, que cal anar a buscar en opuscles que no figuren en el volum que comentem, perquè jo mateix ja els havia editat en el llibre *Ecrits de filosofia de la ciència* de Pascal (Girona, Ela Geminada, 2017). El nucli de la seva filosofia és l'antropologia filosòfica, és a dir, la concepció de l'home, que fa de marc per a la teoria dels ordres de grandesa i que es complementa sobretot amb la filosofia de la ciència i la filosofia de la religió. I penso que, de la seva filosofia, gairebé tot continua vigent. En canvi, les seves idees pròpiament teològiques són poc originals: són tributàries de la seva època, sobretot del jansenisme, i mereixen el mateix judici que la teologia jansenista. Però la meua admiració per Pascal s'ha mantingut malgrat la meua poca sintonia amb aquesta teologia, que contamina també aspectes importants de la seva espiritualitat: s'ha mantingut, perquè la seva vertebració intel·lectual no solament resulta compatible amb una teologia i una espiritualitat diferents, sinó que fins i tot potser les demana. És el que m'ha anat confirmant la meua llarga experiència d'amic de Pascali, alhora, atent a la renovació teològica contemporània i procliu a una espiritualitat més festiva que la seva.

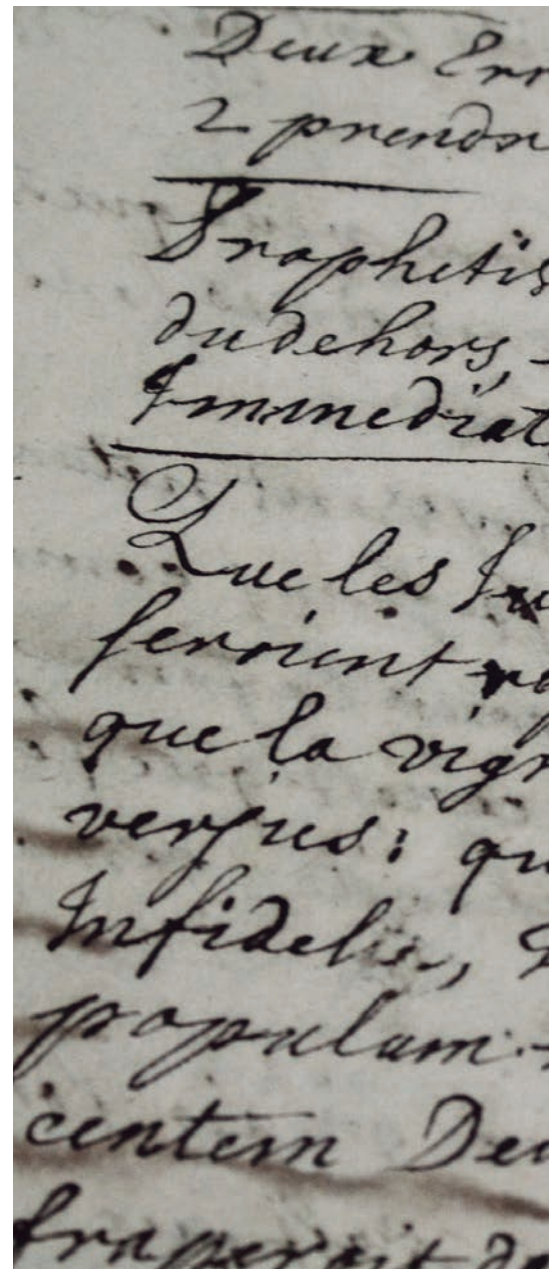
Què va descobrir en el jansenisme i de quina espiritualitat venia ell?

Venia d'una família cristiana tradicional, però el seu pare, que és qui es va ocupar personalment de l'educació dels fills (la mare havia mort quan Blaise era un infant de dos anys), tenia idees clares sobre la força i els límits de la raó, que sempre deixa lloc per a la fe. La concepció del cristianisme en la família Pascal, però, va canviar de resultes del seu contacte amb el

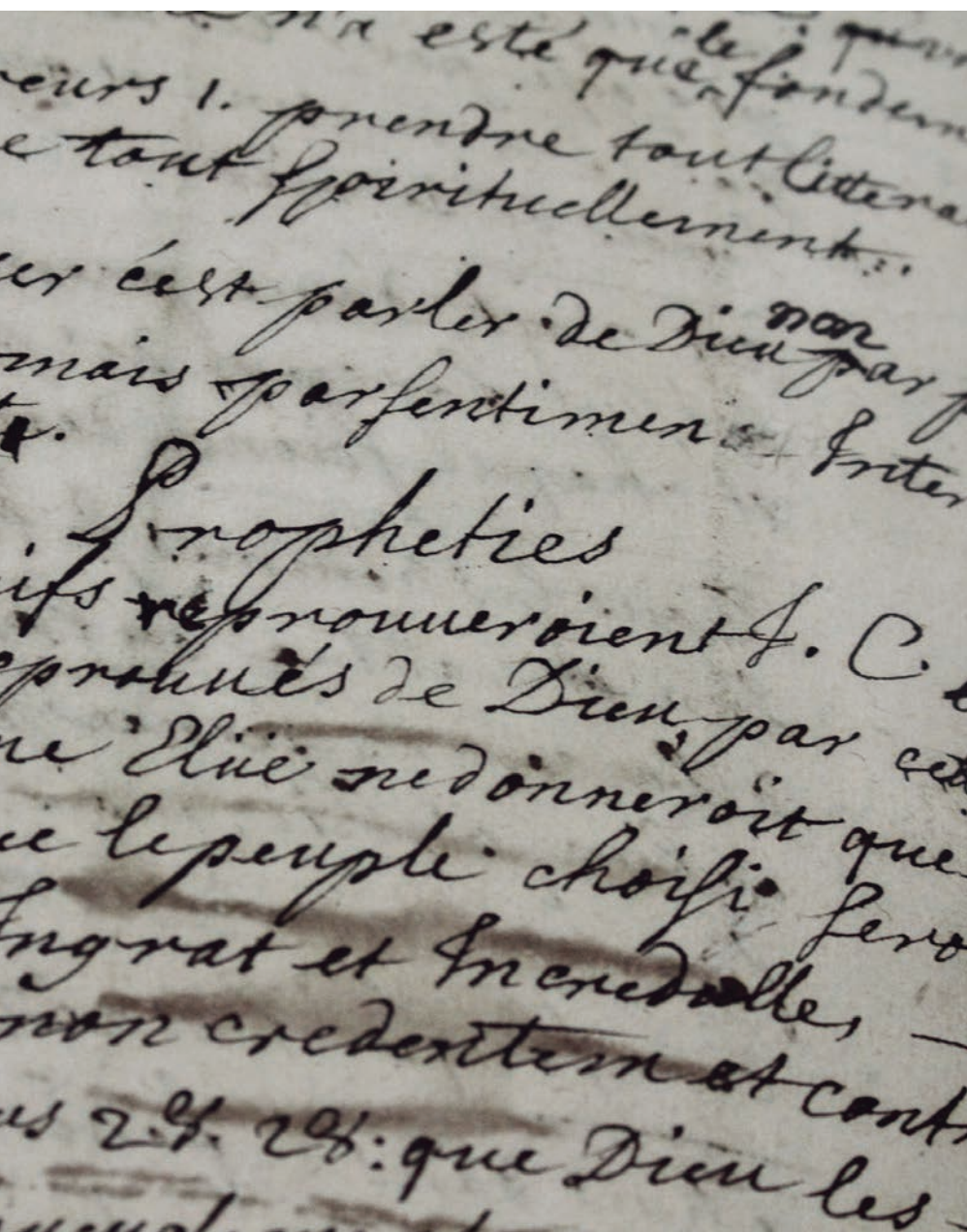
jansenisme i, en el cas de Blaise, de les seves «conversions»: la primera el 1646 i la segona el 1654, de la qual queda com a testimoni impressionant l'anomenat «Memorial». Si l'atzar no l'hagués posat en contacte amb el jansenisme, Pascal seria simplement un gran científic (matemàtic i físic) i un enginyer (l'inventor de la primera calculadora). Però no tindriem segurament res de semblant als *Pensaments* (ni tampoc, és clar, les *Provincianes*, que són l'altra seva gran creació literària). El jansenisme li va canviar la vida. Parlo del jansenisme que ell va conèixer, el que va ser realment creador religiosament i culturalment. Hi va descobrir una forma radical de cristianisme, és a dir, un cristianisme sense rebaixes, amb una gran consciència dels drets de la persona i, especialment, del pensament personal, i una concepció poc optimista de la naturalesa humana, d'arrel agustiniana. Però també en va heretar, almenys en part, una certa rigidesa teològica i un cert rigorisme moral.

A partir dels fragments dels *Pensaments*, podem saber els eixos principals de l'obra que es proposava escriure?

Pascal va morir sense tenir encara un pla de l'obra que preparava. Tampoc no sabem quin gènere literari hauria emprat (si discursos, diàlegs o cartes, que són les formes suggerides en els *Pensaments*). Però trobem en els seus fragments indicacions temàtiques, encara que no siguin fàcils de conjuminar amb les d'altres documents externs, com ara el pròleg que el seu nebot Étienne Périer va escriure per a l'edició prínceps dels *Pensaments* o la taula dels títols de les còpies que la família va fer del manuscrit. A més, Pascal mateix va escriure que «la darrera cosa que trobem quan fem una obra és saber quina s'ha de posar primer». Però sí que ens podem fer una idea de les línies generals del seu projecte d'apologia de la religió cristiana: Pascal creu que s'ha de mostrar que el cristianisme no és contrari a la raó, que ha conegut bé l'home, que promet el veritable bé i que té al seu favor molts arguments que proven que és verdader. No insisteix en les proves de l'existència de Déu (encara que admet que n'hi hagi), sinó que privilegia les proves

«Pascal creu que s'ha de mostrar que el cristianisme no és contrari a la raó»

Un dels manuscrits originals dels «Pensaments».

històriques i morals, les quals considera «discursos sòlids», bé que no estrictament demostratius: els miracles i les profecies, la singularitat del poble hebreu, l'excel·lència de la doctrina cristiana, la qualitat de la vida autènticament cristiana, l'estil dels Evangelis i, sobretot, la figura de Jesús. Però el seu escàs discerniment dels inicis de la crítica moderna (textual, històrica i literària) de la Bíblia fa que hàgim de considerar obsoleta una bona part de la seva argumentació apologetica.

En llegir els *Pensaments* el lector actual té la sensació de trobar-se davant d'uns textos del nostre temps...

Efectivament, els *Pensaments*, encara que portin la marca del seu temps (com tot escrit), tenen també la virtut dels clàssics, és a dir, la virtut de ser actuals: sembla que hagin estat escrits per a nosaltres i que parlin de nosaltres. Perquè Pascal ens diu també a nosaltres, ben dites, coses essencials sobre la condició humana i sobre el cristianisme.

Com s'explica que no hi hagi cap edició crítica moderna dels *Pensaments*?

Hi ha algunes edicions modernes dels *Pensaments* que són prou dignes i que fins i tot es presenten com a edicions crítiques. Però cal reconèixer que aquesta condició només se'ls pot aplicar en un sentit bastant rebaixat de l'expressió. Ho explico en la introducció. Per això goso dir que no tenim encara l'edició crítica de referència que necessitaríem. El 2016, malauradament, va morir Jean Mesnard, el mestre indiscutible de tots els pascalitzants (els francesos anomenen així els estudiosos de Pascal), sense haver publicat la seva edició dels *Pensaments*, que molts esperàvem amb candeletes i que feia gairebé vint anys que anunciava com d'aparició imminent. La seva edició monumental de les obres completes de Pascal, que és la gran enciclopèdia pascaliana actual, inclou tots els seus escrits excepte les *Provincianes* i els *Pensaments*. Mesnard ens n'hauria donat, sens dubte, el text més fiable, amb un aparat crític adequat, amb la màxima informació intertextual i amb l'anotació necessària per a la seva intel·lecció. No sé a quines mans han anat a parar els seus papers, però seria una llàstima que no fossin aprofitats adequadament. A falta d'una autèntica edició crítica, el traductor de Pascal, si no li fa el pes cap de les edicions franceses existents, es troba abocat a fer ell mateix una pacient labor de crítica textual per resoldre amb criteri propi qüestions de desxiframent del text, de puntuació i de delimitació i ordenació dels fragments. Una certa familiaritat amb el manuscrit original i amb els seus avatars editorials m'han donat prou confiança per intentar fer-ho en l'edició catalana, a contracorrent de la tendència actualment dominant.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Tres nous preveres

Benvolgudes i benvolguts, aquests dies l'Església diocesana està de festa. El diumenge vinent, dia 12 de febrer, si a Déu plau, l'Albert, l'Andreu i el Damià rebran l'ordenació presbiteral, en el marc d'una celebració de l'eucaristia que tindrà lloc a la nostra catedral. És motiu de joia per a tota la comunitat diocesana i n'hem de donar gràcies a Déu. Per aquesta raó, us convido especialment a participar-hi.

Cada vocació al ministeri sacerdotal és com un petit miracle. Es tracta d'un llarg procés de formació del deixeble de Jesús que, en un moment de la seva vida, sent la crida a ser pastor de la comunitat. Dies enrere, en una visita que vaig fer al Seminari Major Interdiocesà, un jove seminarista em deia: «Estic cansat de tant sentir parlar de crisi de vocacions. Quan s'acabarà aquesta cançó?» La cançó s'acabarà. No hi ha mal que cent anys duri. I els joves d'avui seran a temps de cantar-ne una altra, de cançó. Però amb quina tonalitat? La paraula i la resposta la tenen els mateixos joves.

Els homes i dones d'avui poden,

sense adonar-se'n, convertir-se en robots, màquines que no entenen de sentiments, amb entranyes plenes d'informació i *software* però mancades de sensibilitat. Només compta això, avui? Els homes i les dones d'avui podem despertar-nos un dia i descobrir-nos manipulats com robots? Nosaltres responem que no! Perquè coneixem Jesús i el seu evangeli. Sí, l'evangeli de Jesús és l'antídot a aquesta situació perquè humanitza. Allò que les manipulacions socials externes volen anorrear de l'ésser humà, l'Evangeli ho preserva en la Veritat. Millor encara, ho preserva del falsejament, perquè Jesús té cura de pensar en cada persona, en sap les veritables necessitats del cor i de l'esperit i en coneix tota la vida i les veritables necessitats des del primer moment fins a les últimes hores i el darrer instant. Què donarien els homes i dones alienats així per un moment de veritable joia, per una mirada de fidelitat? És el que afirma el Concili Vaticà II a la Constitució sobre l'Església en el món: «Qualsevol qui segueix el Crist, l'home perfecte,

esdevé també ell més home» (GS 41). La fe, viscuda autènticament, no és una alienació sinó que contribueix a humanitzar el món. I és que l'Evangeli té futur, tant futur com el de la persona humana.

Joves cristians, us invito a dir «sí» com el del Damià, l'Andreu i l'Albert. Un «sí» del segle XXI, generós amb el Senyor del temps i de la vida. L'Evangeli de Jesús, ho torno a dir, és humanitzador! Crist és l'afirmació de l'home i de la família humana! Resseguiu l'Evangeli amb la mirada del cor, copseu-ne totes les paraules i tonalitats lluny de tota alienació i manipulació. I digueu: «Sí, hi ha un altre Home.» Aleshores, us vindran ganes d'explicar la vostra descoberta al company i cridar: «He trobat aquell que necessitava», «he trobat aquell que dona sentit a la vida». Torneu a llegir l'Evangeli! I si el Mestre us invita a seguir-lo de prop, esteu de sort! Malgrat que suposi renúncies i un esforç suplementari en la cerca de la felicitat. No us enganyeu, l'autèntica felicitat no es troba en tombar a la cantonada.

Ben vostre.

Els consagrats a Déu: sal de la terra i llum del món

JOSÉ-LUIS ARÍN ROIG
Administrador diocesà

El dia 2 de febrer l'Església universal celebra la Jornada de la Vida Consagrada; a la nostra diòcesi es fa el dissabte 4. El lema d'enguany és «Caminant en esperança». «Caminant» fa referència a la vida quotidiana amb acció continuada i persistent que no es cansa mai ni s'atura; «en esperança» indica la manera de viure avui la consagració, mirant el futur amb el cor de Crist en qui nosaltres «tenim fixa la mirada» (He 12,2).

Els consagrats són veritable riquesa de la vitalitat eclesial. Al nostre bisbat, a més dels monestirs de vida contemplativa que són un oasi enmig del nostre món, i de les comunitats religioses de vida activa dedicades tant a l'ensenyament com a la caritat, darrerament s'hi ha fet present a la nostra diòcesi la vida eremítica amb dues eremites que ja hi eren però, vinculades canònicament a l'arquebisbat de Tarragona, i que ara ja s'han vinculat oficialment del tot a nosaltres.

Els consagrats a Déu viuen de manera radical la solidaritat de què parla avui el profeta Isaïes a la primera lectura: «Comparteix el teu pa amb els qui passen fam, acull a casa teva els pobres vagabunds.» Autèntics referents per a tots els qui hem rebut la marca de la consagració baptismal, aprenem així la lliçó: «Si satisfàs la fam dels indigents, llavors s'omplirà de llum la teva foscor i el teu capvespre serà clar com el migdia.»

Imitant l'exemple de l'apòstol Pau, que a Corint «no va voler saber res més que Jesucrist i encara clavat a la Creu», els consagrats són un model per a tota la comunitat eclesial cridada a ser enmig del món un signe de contradicció amb l'Evangeli de Jesucrist com a senyera.

Avui l'Església és urgida pel Senyor a reviuere l'experiència paulina a Corint,

davant d'una societat que viu als antípodes dels valors cristians. Amb «el poder convincent de l'Esperit», sense paraules ni recursos de saviesa humana, entre els «corintis la fe no es fonamentava en la saviesa dels homes sinó en el poder de Déu».

Aquest és el repte de l'Església avui que hem d'encarar sinodalment, amb els consagrats exercint un paper destacat dins el Poble de Déu.

Jesús, havent presentat el programa, les Benaurances, «digué als seus deixebles: Vosaltres sou la sal de la terra. Vosaltres sou la llum del món».

Els destinataris de l'encàrrec de Jesús són els mateixos als qui acaba de dir: «Feliços vosaltres quan per causa meva us perseguiran i escamparan contra vosaltres tota mena de calúrnies... També així van perseguir els profetes.» Certament aquesta és missió de tota l'Assemblea eclesial: «Ser la sal de la terra i la llum del món.»

La dimensió missionera expressada en la doble mini-paràbola de «la sal de la terra i la llum del món» exigeix abans que res la fidelitat a la pròpia identitat perquè «si la sal ha perdut el seu gust, amb què la tornarien salada? No serà bona per a res».

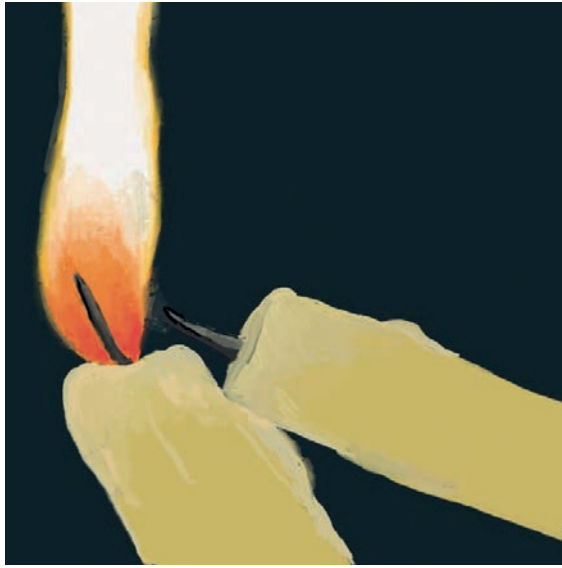
No reclama Jesús una preservació de tancament, equivalent a una pastoral de mera conservació, sinó la fructificació del gran talent de la identitat cristiana que ens ha estat regalada en el Baptisme.

És a dir, la fructificació d'un veritable «amor esforçat, esperança constant i fe dinàmica» (1Te 1,3), que faci «resplendir la llum davant la gent perquè, en veure el bé que obreu, glorifiquin el Pare del cel».

La vitalitat de l'Església es mesura per la vitalitat de les comunitats religioses: a la vegada que la pregària i testimoni de vida dels consagrats dinamitzen les comunitats parroquials.

COMENTARI DE LA PARAULA

Deixebles autèntics

GLORIA MONÉS

El text que llegim aquest diumenge ens situa prop de Jesús, en tant que deixebles seus. Ell, en veure les multituds, ha pujat a la muntanya. No en sabem el nom, però el fet de ser un lloc elevat ens evoca la muntanya del Sinaí, des d'on el Senyor es donà a conèixer a Moisès amb el nom de «Jo soc», i l'envià al poble d'Israel per comunicar-li la seva voluntat.

En l'evangeli de Joan, Jesús s'autoaplica diversos títols introduïts amb l'expressió «Jo soc»: el pa de vida, el pa del cel, la llum del món, la porta de les meves ovelles, el bon pastor, la resurrecció i la vida, el camí la veritat i la vida, el cep veritable... En aquesta ocasió es refereix a nosaltres: «vosaltres sou» la sal de la terra; «vosaltres sou» la llum del món. Igual que quan parla d'ell, el Mestre fa ús del llenguatge metafòric per referir-se a nosaltres: la sal i la llum, dos elements que ens són indispensables i quotidians. Són importants en si mateixos per les qualitats que contenen i pels efectes que aquestes generen.

Per la via de contrast, Jesús ens indica que «les qualitats» que ens caracteritzen com a deixebles seus poden decaure, com la sal quan es torna insípida o

si s'amaga una llàntia encesa sota una mesura. La sal que no sala, no serveix per a res; la llàntia que no il·lumina, tampoc. Els seus deixebles no podem ser insípids, ni podem amagar la nostra condició. La qualitat del deixeble està orientada a transformar la realitat que l'envolta i aquesta transformació s'ha de fer evident, «com una ciutat posada dalt d'una muntanya» que no es pot amagar. Però no perquè la gent els vegi, sinó perquè veient-los glorifiquin el Pare del cel.

L'ensenyament de Jesús ens convida a reflexionar sobre la qualitat discipular personal i fer-la més autèntica si cal: «Que brilli la vostra llum davant la gent.» En aquest propòsit tampoc no caminem sols. El Senyor mai no ens deixa anar de la mà. Ho descriu molt bé sant Pau en la carta als Filipencs: «És Déu qui per la seva benvolença actua en vosaltres impulsant la vostra voluntat i les vostres accions.» Enmig d'una societat, d'un món on hi ha tantes mancances espirituals i materials, amb Ell i gràcies a Ell, els seus deixebles resplendim «com estrelles en el món».

CONCEPCIÓ HUERTA
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

MONTSE DE PAZ
Biblista

Quin grau d'unitat existeix actualment dins del judaisme?

El judaisme, com altres grans religions, es divideix en diferents branques o famílies, que responen a diverses maneres d'entendre i viure la seva fe.

D'entrada, el judaisme és més que una religió: és una tradició, una cultura i una identitat. Avui, molts no creuen en Déu però se senten jueus. Les deportacions i la diàspora han fet que el lligam a una terra o a un estat ja no sigui fonamental. La base i nucli unificador del judaisme està en una experiència que recullen les escriptures sagrades: Israel se sent poble elegit per Déu i estableix un pacte de fidelitat i amor amb ell.

Podríem dir que el judaisme s'arrela en la Bíblia Hebrea (*Tanakh*), que té com a part essencial la Torà (Pentateuc). A més, hi ha la tradició oral, recollida en el Talmud, que té dues grans branques: la *Halacà* (lleis) i la *Mixnà* (tradicions orals). Aquests escrits són la *carta magna* dels jueus. El *Tanakh* inclou 24 llibres que pertanyen a l'Antic Testament de les Bibles cristianes.

Avui hi ha diferents grups dins del judaisme. Per simplificar, distingirem tres grans corrents:

Ortodox: interpreta literalment la Bíblia i segueix amb rigor la Torà i totes les lleis. Té influència de Maimònides i els cabalistes medievals.

Reformista: se centra en el judaisme com a religió i no com a cultura o nació, no segueix les lleis rituals i adopta les llengües vernacles. Admet dones rabines.

Conservador: segueix la Torà escrita, però no totes les tradicions orals, i s'obre a la discussió i interpretació dels textos. Considera el judaisme com una religió i també una nació.

Altres moviments, com el judaisme reconstruccionista i l'humanista, són adaptacions del judaisme antic a la cultura i circumstàncies actuals, obertes a noves interpretacions de les Escriures i la Llei. També són coneguts els grups ultraortodoxos, com els *hasidim*.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge V de durant l'any

Lectura primera

Is 58,7-10

*Esclatarà en la teva vida
una llum com la del matí*

Lectura del llibre d'Isaïes:

Diu el Senyor: «Comparteix el teu pa amb els qui passen fam, acull a casa teva els pobres vagabunds, si algú no té roba, vesteix-lo; no els defugis, que són germans teus. Llavors esclatarà en la teva vida una llum com la del matí, i es tancaran a l'instant les teves ferides; tindràs per avantguarda la teva bondat, i per rereguarda, la glòria del Senyor. Quan invoquis el Senyor, ell et respondrà, quan cridis auxili, ell et dirà: «Aquí em tens.» Si no intentes de fer caure els altres, ni els assenyaals amb el dit pronunciant un malefici, si dones el teu pa als qui passen gana i satisfàs la fam dels indigents, s'omplirà de llum la teva foscor, i el teu capvespre serà clar com el migdia.»

Al·leluia

Jn 8,12

*Jo soc la llum del món,
diu el Senyor;
el qui em segueix tindrà
la llum de la vida.*

Salm responsorial

III

L'home just, compassiu i benigne, és llum que apunta en la fosca. Sortós l'home que presta de bon grat, que disposa a consciència els seus afers.

*R. L'home just és llum que apunta
en la fosca.*

El just no caurà mai,
i deixarà un record inesborrable.
Viu sense por de les males noves,
se sent ferm confiant en el Senyor.
R.

Té el cor incommovible,
res no tem,
reparteix el que té,
ho dona als pobres,
la seva bondat consta per sempre,
pot alçar el front amb dignitat. *R.*

Evangelí

Mt 5,13-16

Vosaltres sou la llum del món

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «Vosaltres sou la sal de la terra. Si la sal ha perdut el gust, amb què la tornarien salada? No serà bona per a res. La

Lectura segona

ICo 2,1-5

*Us vaig anunciar el misteri
de Crist clavat a la creu*

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint:

Germans, quan vaig venir a vosaltres no us vaig anunciar el misteri de Déu amb el prestigi de l'eloqüència i de la saviesa. Entre vosaltres no vaig voler saber res més que Jesucrist, i encara clavat a la creu. I em vaig presentar davant vostre feble, esporuguit i tremolós. En tot allò que us deia i us predicava no hi entraven paraules que s'imposessin per la seva saviesa, sinó pel poder convincent de l'Esperit, perquè la vostra fe no es fonamentés en la saviesa dels homes, sinó en el poder de Déu.

llençaran al carrer i que la gent la trepitgi.

»Vosaltres sou la llum del món. Un poble dalt d'una muntanya no es pot amagar. Tampoc, quan algú encén un llum, no el posa sota una mesura, sinó en un lloc alt, i fallum a tots els qui són a casa. Igualment ha de resplendir la vostra llum davant la gent. Llavors, en veure el bé que heu obrat, glorificaran el vostre Pare del cel.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIA I)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA I)

Febrer

5. DIUMENGE

Diumenge V de durant l'any, Verd.
Lectures: Isaïes 58,7-10 / Salm 111 / 1 Corintis 2,1-5 / Mateu 5,13-16
SANTORAL: Àgata, vg. i mr.; Calamanda, vg. i mr.

6. DILLUNS

Sant Pau Miki (MO), Vermell. Lectures: Gènesi 1,1-19 / Salm 103 / Marc 6,53-56
SANTORAL: Sant Misteri de Cervera. Amand, b.; Dorotea, vg. i mr.; Pere Baptista i comp., mr.

7. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 1,20-2,4a / Salm 8 / Marc 7,1-13
SANTORAL: Coleta, rel.; Juliana, viuda; Ricard, rei; Teodor, mr.

8. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 2,4b-9,15-17 / Salm 103 / Marc 7,14-23. O bé: Sant Jeroni Emilià (ML), Blanc; Santa Josefina Bakhita (ML), Blanc. SANTORAL: Elisenda, vg.

9. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 2,18-25 / Salm 127 / Marc 7,24-30
SANTORAL: Apol·lònia, vg. i mr.; Miquel Febres, rel.; Nicèfor, mr.; Sabí, b.

10. DIVENDRES

Santa Escolàstica (MO), Blanc. Lectures: Gènesi 3,1-8 / Salm 31 / Marc 7,31-37
SANTORAL: Silvà, b.; Sotera, vg. i mr.

11. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 3,9-24 / Salm 89 / Marc 8,1-10. O bé: Mare de Déu de Lourdes (ML), Blanc. SANTORAL: Benet d'Aniana, ab.; Desideri, b.; Eloïsa, vg.

El Sant 8 FEBRER

Josefina Bakhita

Tots som fills de Déu i germans en Crist. Per a l'Església, doncs, aquesta igualtat essencial no permet considerar cap persona inferior a una altra a causa de la raça, origen social, gènere, llengua o nació. Per això una autèntica fe cristiana no tan sols no pot permetre l'esclavitud, sinó que farà tot el possible per alliberar els captius. Aquest va ser el cas de santa Josefina Bakhita (1868 - 1947), esclava sudanesa.

Nascuda en un poble remot de la regió de Darfur, va dur una vida tranquil·la amb la seva família fins als nou anys, quan va ser venuda com a esclava per un comerciant àrab. Després de passar per diversos propietaris, el 1883 el cònsol italià Callisto Legnani la va adquirir i alliberar. La va dur a Itàlia on va treballar com a mainadera, va conèixer el cristianisme i es va fer batejar. Però amb aquest pas no en va tenir prou, i el 1893 a Venècia va entrar a les Filles de la Caritat canossianes. Va dur una vida de religiosa senzilla, dedicada a la pregària i al servei de tothom qui ho necessités. Va ser canonitzada l'any 2000 per Joan Pau II.

Per la nostra formació litúrgica

EMILI VILLEGAS ARTACHO
Delegat diocesà de Pastoral
Sacramental i Litúrgia d'Urgell
mossenemili@gmail.com

La litúrgia és una dimensió fonamental per a la vida de l'Església. Així ens ho ha recordat el papa Francesc amb la publicació de *Desiderio desideravi*, carta apostòlica dedicada a donar uns elements de reflexió sobre la formació litúrgica del poble de Déu i que publicà a finals del passat mes de juny.

Amb aquests elements de reflexió, el Sant Pare pretén encoratjar tots aquells que entenen sobre litúrgia a ajudar el poble sant de Déu a beure de la que, segons el papa Francesc, sempre ha estat la font principal de l'espiritualitat cristiana.

Aquesta carta apostòlica no és l'única sobre matèria litúrgica. En el magisteri de l'Església hi ha nombrosos documents que tenen en compte aquesta dimensió fonamental per a la vida de l'Església.

Cal recordar als nostres lectors que els títols del magisteri pontifici els podran trobar fàcilment gràcies al navegador web habitual. Però cal tenir en compte que és molt difícil redactar un elenc de tots els títols. Tot i així, podem presentar els més importants. Aquells que són els llibres de capçalera de tot bon liturgista sense tenir en compte els llibres litúrgics pròpiament i les seves fonts.

En la nostra llista de títols de documents pontificis sobre litúrgia no podem oblidar la *Mediator Dei*, encí-

clica publicada l'any 1947 pel papa Pius XII. En el document s'especifica com l'Església continua en l'acció litúrgica l'ofici sacerdotal de Jesucrist. A més, va establir les bases de la gran constitució *Sacrosanctum concilium* de l'any 1963.

Precisament, la *Sacrosanctum concilium* tampoc no pot faltar en la nostra llista. La constitució sobre la sagrada litúrgia va establir els principis generals de la reforma del Concili Vaticà II i el foment de la sagrada litúrgia endinsant-nos en la naturalesa d'aquesta i en la importància que té en la vida de l'Església. És en aquest document on, a més, s'especifica la necessitat de promoure la formació litúrgica i la participació activa del poble fidel.

Si després d'aquestes lectures tenim ganes de continuar llegint sobre matèria litúrgica, llavors trobarem diversos textos del magisteri que ens ajudaran a aprofundir en cadascun dels temes d'una manera més específica. Per posar només uns exemples i perquè ajudin de motivació als nostres lectors, em limito a citar-ne tres de sant Joan Pau II. *Misericordia Dei* ens presenta alguns aspectes sobre el sagrament de la penitència; *Dies Domini* sobre la santificació del diumenge i, finalment, *Ecclesia de Eucharistia* sobre l'Eucaristia en relació amb la vida de l'Església. En definitiva, un bon elenc que contribuirà a la nostra formació litúrgica.

Sinulog 2023, la celebració d'un «nou nosaltres»

P. JULITO HALILI SANTIAGO

Rector de la parròquia de Sant Agustí

El diumenge 15 de gener va tenir lloc a l'església barcelonina de Sant Agustí la celebració solemne de la Festa del Sant Infant de Cebú amb una eucaristia presidida per Mons. Sergi Gordo, bisbe auxiliar de Barcelona. Concelebrant amb ell hi havia el nou arxipreste de les comunitats pastorals del Raval i el Poble-sec, Mn. Pere Carullas, i el sortint, Mn. Joan Cabot, així com els rectors de la parròquia de Sant Agustí, P. Julito Halili Santiago, i de la parròquia personal filipina de la Immaculada Concepció i Sant Llorenç Ruiz, el P. Francis Frane de Guzman, juntament amb els rectors de les parròquies del barri del Raval i el Poble-sec.

La celebració eucarística va tenir lloc després del Sinulog, un festival de balls típicament filipins que representa l'alegria de la troballa de la imatge del Sant Infant, durant l'expedició de Miguel López de Legazpi amb els missioners frares agustins (Andrés de Urdaneta i els seus companys) el 1565. La imatge va ser un regal que va fer Fernando de Magallanes a la reina Juana de Cebú, esposa del rajà Humabón, rei de Cebú, l'abril del 1521, després d'haver batejat 800 dels seus súbdits a la fe cristiana. Originàriament, la festa se celebrava el 28 d'abril, data de la troballa, però el papa Inocenci XIII, per evitar que coincidís amb Setmana Santa, la va traslladar al tercer diumenge de gener.

La celebració, que va ser participada i preparada pels diferents grups filipins integrats en diverses parròquies de les comunitats pastorals del Raval i el Poble-sec, és un testimoni de la sinodalitat a l'Església. Es caracteritza per la interacció de cultures a l'arxidiòcesi de Barcelona, la unitat en la diversitat i la construcció del «nou nosaltres», tema transversal del Secretariat Diocesà de Pastoral amb Migrants, el grup Caminem Junts en la Diversitat i Càritas diocesana de Barcelona.

Agustí Codinach

La celebració va comptar amb nombrosos membres de la comunitat filipina a Barcelona.

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya
Cristiana tindran un descompte
de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Postals des d'Andalusia

Les comparses surten a escena

Andalusia viu, a la seva manera, però intensament, el Carnestoltes, sobretot els gaditans, que sobresurten en les seves comparses i crítiques a la societat, incloent-nos-hi a tots. Sempre em ve a la memòria la pel·lícula de Billy Wilder *El gran carnaval*, protagonitzada per Kirk Douglas. Charles Tatum és un periodista sense escrúpols que passa per una mala ratxa a causa de la seva addicció a l'alcohol, raó per la qual s'ha vist obligat a treballar en un petit diari de Nou Mèxic. Quan un miner indi queda atrapat en un túnel, Tatum veu l'oportunitat de tornar a triomfar en el món del periodisme. En connivència amb el xèrif del poble, no només converteix el cas en un espectacle, sinó que, a més, endarrerix tot el que pot el rescat, fins a arribar a un final tràgic. És la història d'un «gran carnestoltes» amb la víctima d'un home innocent.

Els andalusos celebrem el Carnestoltes amb un sentit profundament crític, tot embolcallat en la ironia i en l'alegria, com si els defectes formessin part essencial de les nostres vides. Es tracta de «viure», més que de «criticar»; d'una «diversió», més que d'un «lament» pels mals que ens assetgen i ens aclaparen.

Les comparses puguen a l'escenari i representen els seus números perquè el públic es diverteixi. No hem d'oblidar l'argument de la pel·lícula, l'altre costat de la diversió i de l'espectacle, les conseqüències de plantejar la vida a base d'actuacions injustes com la que va plantejar el periodista Tatum.

Potser el millor de tot és que cada temps i època, juntament amb els avatars de la història, ens convida a la reflexió i a l'esperança. Continuem caminant, sense perdre del tot la il·lusió. Per això, col·loquem l'alegria com a teló de fons a la crítica. «Riem aprenent», un bon mètode per saber rectificar.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Mn. Josep M. Fabró, un capellà de tots i per a tots

El 24 de desembre passat es va celebrar al centre penitenciari de Brians 2 la santa eucaristia de Nadal, que va estar presidida per Mons. Javier Vilanova, bisbe auxiliar de Barcelona, i concelebrada pel P. Xavier Rodríguez, jesuïta capellà del centre de Brians 2, i pel caputxí P. Jordi Cervera.

A l'inici de la celebració, el P. Xavier ens va dir que Mn. Josep Maria Fabró, antic capellà del centre, estava molt delicat de salut i que preguéssim per ell. Uns dies més tard ens va arribar la trista notícia que Mn. Fabró ens deixava i partia a la Casa del Pare.

Vull agrair tots els anys que Mn. Fabró va dedicar als centres penitenciaris. Era un home entregat, generós i bondadós, sempre amb bon humor, que va ajudar molts interns. Molts d'ells el recorden com un sacerdot viu amb ganes de portar la Bona Nova de l'Evangeli a tot arreu.

A Brians 2 som molts els que recordem Mn. Fabró i sempre el recordarem. No era gaire alt, però era el més gran de tots, amb un cor molt gran i amb molta estima pels més desafortunats i pobres. Sempre estava disposat a ajudar. Preguem pel seu etern descans i que des del cel intercedeixi per tots nosaltres.

JOSEP FAJARDO FERNÁNDEZ
Mòdul 5 de Brians 2

Gent bona

Era una dona forta. Havia vingut d'Andalusia i havia format aquí amb el seu marit una família nombrosa. El pare va morir deixant els fills molt petits i ella va treballar aferrissadament per tirar endavant.

Amb prou feines sabia llegir i escriure, però va intentar aprendre'n. Era persona de gran fe. Una fe senzilla i sublim. Estimava entrañablement els seus i amb la seva incansable pregària va aconseguir «petits miracles»: curacions, feina per als fills i nets...

Va patir un ictus mentre dormia. La van traslladar a l'hospital. Va poder rebre els sants sagraments plenament conscient. Va demanar per una persona concreta que hi anés per resar el sant Rosari amb ella. Amb quin fervor pregava! Va morir després de llarga agonia.

Vaig pensar en tot el que mares i pares, avis i àvies, fan pels seus. I a voltes els altres no se'n adonen, no els corresponen, no els ho agraeixen... Però ella, des de l'altra vida, intercedirà pels seus a qui tant ha estimat. I ho farà molt més encara que a la terra.

Les mares i els pares sempre estimen, i estimen molt. Tant de bo els sapiguem agrair en vida tot el que fan. Si no ho fem, o no ho hem fet, ells continuen estimant-nos, disculpant-nos, ajudant-nos...

Però donem-los el goig que sentin i sàpiguen que els estimem. Les persones grans mereixen el nostre afecte.

GNA. NÚRIA VIÑOLAS ESTEVA

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

La capital cristiana de l'Índia

Shillong va ser evangelitzada pels salesians provinents d'Europa a mitjan segle XIX

JUAN PABLO TORRENTS-FAURA

Després d'aterrar a l'aeroport de Guwahati (a l'estat indi d'Assam) procedent d'un vol de Nova Delhi, em recull un cotxe per portar-me a Shillong, capital de l'estat de Meghalaya. En aquesta regió de l'Índia, fundada el 1972 per «independitzar-se» de l'estat del qual formava part fins aleshores (Assam), conviuen i conviuen tres ètnies ancestrals: els jaintia, els garo i els khasi; aquests últims en són la població majoritària.

Situada a uns 1.500 metres d'altitud, Shillong està poblada per més de 300.000 persones, de les quals la majoria són de l'ètnia khasi. Aquesta comunitat té la seva pròpia llengua local i, d'ençà que va ser evangelitzada pels salesians provinents d'Europa a mitjan segle XIX, la seva religió majoritària és la catòlica.

La capital de Meghalaya és un lloc on abunden les cases particulars, com els «xalets» a peu del carrer, i diversos edificis públics governamentals del govern de la regió, a més de nombroses escoles privades d'ensenyament secundari i superior i universitats, com la North-Eastern Hill University, amb un enorme campus situat al barri de Mawlai.

Els habitants d'aquesta urbs són

de pell molt fosca alhora que tenen marcats trets orientals, que et fan dubtar de si són xinesos o d'algun altre país de l'est asiàtic. Crida l'atenció la gran quantitat de gent jove i infants que veus pels carrers i parcs: sense anar més lluny, un atractiu lloc per visitar dins de la ciutat és el Golf links, un parc on sant Joan Pau II va celebrar una eucaristia durant la seva gira per l'Índia el febrer del 1986. En aquest lloc pots trobar infants i adolescents asseguts a l'herba o practicant algun esport.

D'altra banda, podem localitzar nombroses esglésies catòliques al llarg de la ciutat, com la catedral de Maria Auxiliadora, que sorprèn pel color blau cel de les seves façanes. També hi trobem l'església dedicada a sant Joan Bosco (fundador dels salesians), on, al costat, se situa el centre Don Bosco: una meravella de museu que ofereix una mirada a la vida, la cultura i la història del nord-est de l'Índia.

La parròquia de Sant Joan Bosco sorprèn perquè pots trobar-la d'allò més concorreguda de gent jove i no tan jove a la missa dominical de dos quarts de set del matí i que, normalment, és celebrada pel simpàtic pare Jose Varickasseril, sacerdot salesià nascut a l'estat indi de Tamil Nadu. Així mateix, cal esmentar altres llocs singulars, com el romàntic parc Ward's lake park o el Shillong Press club, una entitat que engloba uns quatre-cents periodistes de tota la regió.

La discreció o timidesa de la gent de Shillong contrasta amb el xivarri dels seus carrers, on durant tot el dia circulen taxis que et poden desplaçar a qualsevol punt d'aquesta «petita» localitat índia a un preu molt econòmic. Una ciutat tan desconeguda per ser l'única capital d'un estat indi de majoria cristiana, com per la bellesa dels seus jardins i turons que envolten aquest indret ubicat al cor de Meghalaya.

Representació de la Passió dins de l'àrea de la catedral de Maria Auxiliadora de Shillong.

Un somni de Francesc

Sisè aniversari de l'Hospital de Campanya Santa Anna

XAVIER MORLANS

Membre de l'equip pastoral de la parròquia Hospital de Campanya de Santa Anna

«Cal fer-se petits i reconèixer-se pobres per donar crèdit als somnis: qui es pensa dominar la realitat sovint no la deixa parlar lliurement.» Qui fa aquesta afirmació és Sergio Massironi, el teòleg a qui Francesc va encarregar el projecte *Fer teologia des de les perifèries existencials*.

Ho diu en un article publicat dies enrere a *L'Osservatore Romano*, diari oficial del Vaticà, on parla de la importància de l'Església com un espai en què les persones puguem compartir els nostres somnis. També s'hi fa ressò del projecte de la parròquia barcelonina de Santa Anna, «una comunitat que s'ha pres seriosament els somnis del papa Francesc». El dia de la publicació de l'article, 17 de gener, es complien sis anys exactes de l'inici de l'Hospital de Campanya.

En efecte, són ja sis anys d'intentar recompondre el gest que ja existia en les primeres basíliques

cristianes quan els pobres i les vídues ocupaven els primers seients i en acabar l'Eucaristia el bisbe o el prevere els distribuïa els aliments que els altres cristians havien dipositat al peu de l'altar. És a dir, ajuntar litúrgia i exercici de la caritat.

En aquest temps, gràcies als donatius i subvencions rebuts, s'ha pogut passar d'una inicial organització carismàtica a una realitat més ben assentada amb professionals que exerceixen les imprescindibles funcions de coordinació general i dels tres-cents voluntaris, seguiment dels joves i dones dels pisos d'acollida, atenció social als acollits, coordinació dels serveis psicològics, serveis de documentació, i recerca de treball i habitatge, sempre en col·laboració estreta amb Càritas.

A més, a redós de Santa Anna, han aparegut serveis com Salut-sense-sostre, un servei on metges i met-

Gràcies als donatius i subvencions rebuts, s'ha pogut passar d'una inicial organització carismàtica a una realitat més ben assentada

gesses i infermeres jubilades practiquen una nova assistència primària on la manca de recursos tècnics és suplerta per l'experiència i l'ull clínic acumulat; Famílies acompanyant famílies, seixanta famílies que porten un lot setmanal de menjar a cent vint famílies vulnerables, atents a les seves necessitats (reforç escolar, suport emocional a les mares); Atlètic Missatgers de la Pau és un equip de futbol sala federat, format per joves magrebins.

El repte continua sent com fer d'una parròquia de centre ciutat on no hi ha habitants —per tant, tampoc feligresos— una comunitat cristiana viva que celebra l'Eucaristia, anuncia l'Evangelí i atén els pobres de forma preferencial en una situació excepcional de trinxera social i de frontera cultural i interreligiosa. El somni de Francesc, fer de l'Església un gran hospital de campanya.

Agustí Codinach

VEREMUNDO
velón veremundo lo mejor del mundo

Distribuidor exclusivo para España de **SLABBINCK**

veremundo@veremundo.com - www.veremundo.com

Partida Fanecaes, s/n. - Apdo. Correos 19 - 46860 ALBAIDA (Valencia) - Tel.: 962 900 971 - Fax: 962 901 362

Plenitud comunicadora dels textos bíblics

Presentació del llibre «Els portaveus de Déu», d'Antoni Batista, de Fragmenta Editorial

MAC
Barcelona

«Els evangelis són un fenomen comunicacional de primera magnitud.» És una de les frases que el periodista, músic i professor Antoni Batista va pronunciar durant la presentació del seu nou llibre, *Els portaveus de Déu*, publicat per Fragmenta Editorial, que va tenir lloc el 10 de gener a la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna.

Organitzat per l'Observatori Blanquerna de Religió, Comunicació i Cultura, l'acte va comptar amb la participació de la periodista i teòloga Gemma Morató com a moderadora. «És un plaer reprendre aquests *afterwork*», va assenyalar Morató. La tertúlia sobre l'obra de Batista es va desenvolupar davant de la monumental obra en bronze *Ramon Llull*, de Josep Maria Riera i Aragó.

Amb les eines de la semiòtica i de la teoria de la comunicació, el Dr. Antoni Batista s'endinsa en els

textos bíblics i convida el lector a reflexionar, de manera innovadora i agosarada, sobre la relació entre els profetes i els evangelistes, d'una banda, i la veu que els esperona en la transmissió del missatge (Déu), de l'altra. «Un llibre curiós que cal llegir-lo amb un llapis a la mà», en paraules del seu autor.

Un treball que Batista va reconèixer que l'havia començat a concebre vint anys enrere, «amb percepcions diferents a mesura que passava el temps», la qual cosa l'ha obligat a «modificar» alguns paràgrafs en la redacció final. El llibre, estructurat en tres parts, fa servir gèneres periodístics diferents (crònica, assaig, reportatge) per tal d'analitzar els diversos registres narratius que engloba la Bíblia.

«El llibre que més he llegit al llarg de la meua vida ha estat el Nou Testament. Sempre hi trobo matisos diferents. Des del punt de vista comunicatiu, és molt interessant», va posar en relleu el periodista. I va afegir: «La fe és una qüestió molt complexa. La teologia permet l'especulació infinita. Els avenços científics en són d'una gran ajuda.»

Un dels grans propòsits d'Antoni Batista amb aquest volum és «que la gent perdi la por davant de la temàtica religiosa», així com la reivindicació de l'espiritualitat a casa nostra. «No cal anar-se'n al Tibet, el cristianisme ens ofereix propostes espirituals molt vàlides. Se'n parla, i molt, del mantra; doncs jo m'estimo més les nostres lletanies», va subratllar.

Els evangelis, pilars de la doctrina cristiana, «tenen una clara voluntat comunicadora, amb tot el sentit semiòtic que avui li podem atribuir», explica l'autor a *Els portaveus de Déu*. Així mateix, dona a conèixer que «el Déu antic tenia un receptor tancat, mentre que el Déu nou té un receptor obert».

Antoni Batista, durant la presentació del seu nou llibre.

Fa catorze anys que Enric Sala va posar en marxa el projecte Pristine Seas.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Enric Sala, un científic de casa nostra

Crec que bé es mereix que en parlem. L'obra que està fent Enric Sala és notable. Va néixer a Girona l'any 1958. És biòleg marí. A part dels més de dos-cents articles científics que ha publicat i els trenta documentals marins que ha produït, el seu mèrit és el d'haver estat el 2008 l'iniciador d'un projecte que ha acabat adquirint una gran importància: el Pristine Seas. Actualment està constituït per un equip internacional amb quaranta membres i socis d'arreu del món.

I què ha aconseguit aquest equip de Pristine Seas en els seus catorze anys d'existència? Han fet crear fins ara 21 zones oceàniques, que sumen 6,5 milions de quilòmetres quadrats, és a dir, una superfície d'una mica més de tretze vegades la de tot Espanya. I què vol dir zona protegida? Senzillament, una regió que està prohibit d'alterar per acció de qualsevol obra humana. Ho han aconseguit amb la col·laboració d'uns quants països, Seychelles, Regne Unit, bona part dels Estats Units, Gabon...

I és que a tot això ha precedit un treball ímprobable (i que encara continua) d'investigació dels fons marins, de la seva vida i de les seves necessitats. Les immersions d'Enric Sala

són nombrosíssimes... I ho ha fet per adonar-se bé de la importància que té la protecció dels oceans. Cal recordar que ens produeixen oxigen, que capturen el 25% del contaminant carboni que emetem a l'atmosfera, que els esculls de corall, els manglars i les posidònies protegeixen les costes de l'erosió i, a més d'altres beneficis, cal explicar també que des de la Revolució Industrial els oceans ens han absorbit el 90% de la calor que l'obra de la humanitat ha emès. S'ha calculat que, si no hagués estat així i s'hagués mantingut la calor a les capes baixes de l'atmosfera, ara estaríem a 36 graus més alts de temperatura.

No ens ha d'estranyar que l'obra d'Enric Sala hagi rebut reconeixements internacionals: el 2008 el premi Líder Jove Global del Fòrum Econòmic Mundial, el 2021 la gran medalla del Príncep Albert de Mònaco i la medalla Hubbard de la National Geographic Society i, finalment, el 2022 el premi Nat, atorgat pel Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

Nosaltres desitgem que se li faci cas i que se salvin cada dia més els oceans tan respectables.

FRANCESC NICOLAU

Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

GENT DE CASA

Miquel Costa i Llobera

Nascut a Pollença el 10 de març del 1854, mossèn Miquel Costa i Llobera, de bona família pagesa i amb un oncle metge, va estudiar el batxillerat a Palma i arriba a Barcelona per cursar Dret el 1872. La ciutat bullia en plena Renaixença, d'on abeurà i s'integrà al moviment; de llavors és la seva obra *Lo Pi de Formentor* (1875). Va acabar després els estudis a Madrid i viatja a París, on la seva sòlida formació prengué perspectiva.

El 1885, quan ja passava la trentena, va sentir la vocació sacerdotal, ben tardana en aquella època. Marxa a Roma a cursar Teologia, temps en què va publicar *Poesies* (1876). Ordenat prevere el 1888, va ser doctor en Teologia el 1889. Retornava a Mallorca, sent ja un poeta destacat; en els seus poemes recollia la parla i la tradició cultural mallorquines.

Amic d'Antoni Rubió i Lluch, de nombrosos poetes i intel·lectuals de l'època, no només catalans i mallorquins, sinó també castellans, com Marcelino Menéndez y Pelayo, el diplomàtic i escriptor Juan Valera o fins i tot Antoni Gaudí i Maria Antònia Salvà. Estudiós d'Horaci i Virgili, el 1906 va publicar *Horacianes*.

Colpí la seva vida el viatge que va realitzar amb altres mallorquins a Terra Santa, un pelegrinatge del 1907 on recorregué altres punts del Pròxim Orient i ens en deixà un bon testimoni a *Visions de Palestina* (1908).

Jocfloralista, diverses vegades presidí uns jocs florals: a Girona, Bar-

celona, Palma i altres ciutats. El 1909, any de la Setmana Tràgica, que l'afectà emocionalment, era nomenat canonge de la catedral de Mallorca. En la seva producció literària, essencialment poètica, també va tenir cabuda la vessant religiosa: *Via Crucis* (1908) o *Sermons panegírics* (1916). També seria membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans, poliglòt i traductor d'autors tan importants com Virgili, Petrarca, Victor Hugo o Dante Alighieri. Igualment, a part de la producció catalana, té una obra editada en castellà, *Líricas* (1899).

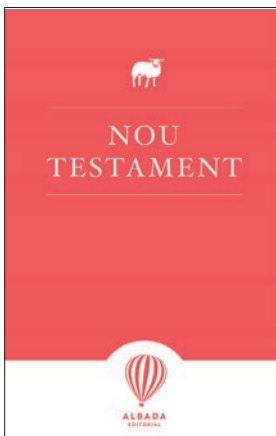
Mossèn Miquel Costa i Llobera, fora de la seva vessant literària, arribà al sacerdoci després d'haver adquirit una sòlida formació acadèmica i humanística. La seva carrera sacerdotal, i com a canonge catedralici, mostra sempre un zel exemplar. Va morir el 16 d'octubre del 1922, als 68 anys, mentre era a la trona predicant un sermó dedicat a santa Teresa de Jesús.

Posteriorment, la seva obra es va mantenir amb un gran ressò, però molt especialment a partir de la dècada dels setanta del segle vint, quan aquesta assolí projecció i visió històrica, igualment les seves virtuts. El 15 d'octubre del 1982, quan es complien seixanta anys del seu traspàs, se'n va iniciar el procés de beatificació. Va ser proclamat servent de Déu i el 19 de gener del 2023 s'ha publicat el decret que reconeix les seves virtuts heroiques, un pas més que l'apropa als altars.

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
Historiador

El Vaticà ha reconegut les virtuts heroiques de Mn. Miquel Costa i Llobera.

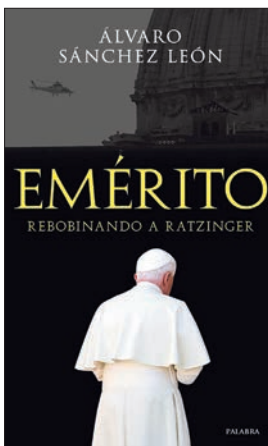

MN. FERRAN BLASI (ed.)

Nou Testament

Editorial Albada, 2023, 824 pàg.

Aquesta nova versió en llengua catalana de l'original grec del Nou Testament ha anat a càrrec de Mn. Ferran Blasi i Birbe, traspasat el 2021. La seva excepcional tasca atorga «un caràcter particular a aquesta versió», s'explica en el pròleg. Els editors afegeixen: «La més significativa és precisament la literalitat.»

ÁLVARO SÁNCHEZ LEÓN

Emérito. Rebobinando a Ratzinger
Ediciones Palabra, 2023, 360 pàg.

Qui ha estat —és!— Joseph Ratzinger? Un retrat humà del papa Benet XVI realitzat amb la tècnica del *collage* periodístic. És l'objectiu d'aquest volum i per això l'autor fa servir fragments d'entrevistes, cròniques, anàlisis, cites de biografies, textos del mateix Ratzinger o retalls de premsa.

Llibres més venuts el mes de GENER

ASSUMPTA MONTSERRAT i MONTSERRAT CLAVERAS

Un viatge de cinema
Editorial Claret

PEP COLL

La llarga migdiada de Déu
Edicions Proa

MARTA ORRIOLS

La possibilitat de dir-ne casa
Edicions Proa

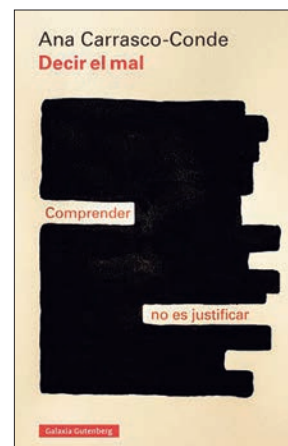
+claret

PRÍNCIPE HARRY

En la sombra
Editorial Plaza & Janés, 2023,
560 pàg.

El príncep Harry, fill menor del rei Carles III del Regne Unit, explica en aquest llibre la seva biografia. Unes memòries que escriu amb la llibertat que li permet haver-se desvinculat de la família reial i en què plana constantment el trauma que li va suposar, als 12 anys, la pèrdua de la seva mare, la inoblidable princesa Diana.

ANA CARRASCO-CONDE

Decir el mal
Editorial Galaxia Gutenberg, 2021,
240 pàg.

L'autora convida el lector a recórrer amb ella un camí que sacsegi els prejudicis que ens han dut a comprendre la maldat des d'un marc que ha condicionat la nostra mirada. A través de testimonis, posa en qüestió les explicacions tradicionals del mal i proposa pensar-hi sense perdre ni la distància ni la sensibilitat.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA

andrusotorra@gmail.com

Cadascú té, com deia l'escriptor Juan Marsé, els seus «aventis» particulars. No sé si la passió de l'actor i autor Ramon Madaula per Buffalo Bill és també el seu «aventi» particular. En tot cas, ha tingut la capacitat de barrejar realitat i fantasia en aquesta recreació de qui va ser el personatge de Buffalo Bill. I ho ha fet partint de l'anècdota que va relacionar la ciutat de Barcelona amb aquest mític explorador, conqueridor en temps de la febre d'or de terres indígenes, productor d'espectacles de circ de cowboys, caçador de búfals i ensinistrador de cavalls, a costa de perdre la cabe-

Els «aventis» a l'ombra de Buffalo Bill

llera d'un cop de sioux.

A l'espectacle *Buffalo Bill a Barcelona*, Ramon Madaula no s'ha deixat emportar només per la curiositat i l'entreteniment sinó que ho ha aprofitat per posar els punts sobre les is i per denunciar el mite del personatge sense deixar passar per alt l'espoliació de terres alienes, la humiliació del poble indígena, l'eliminació de la reserva de búfals i els actes de violència i masclisme que han marcat el poble americà.

I és aquí on entra el paper de la periodista Raquel Sans de TV3. Com si fos també el seu «aventi» a la ficció, veu en somnis Buffalo Bill. I el somni es converteix en realitat. I la realitat porta a una fotografia de Buffalo Bill dedicada per ell a la besàvia de la «Reixel» (Buffalo Bill li diu així a la Raquel, en el seu anglès americà de mastegar regalèssia). I darrere

la besàvia de la Raquel s'amaga allò que els espectadors més avesats a les telenovel·les intuiran més aviat que tard i que un servidor no desvelarà abans d'hora.

Ramon Madaula, com a autor, impregna el personatge de Buffalo Bill de la pedanteria de cowboy més típica, i la sorpresa és la interpretació debutant de Raquel Sans que, tot i que pot semblar que es limitaria a fer preguntes com una periodista, el que fa és interpretar el paper de la neta de la besàvia que de jove va conèixer Buffalo Bill a Barcelona en aquells terrenys fora de la ciutat. Raquel Sans té una part considerable de relat que interpreta amb domini actoral, s'encarrega del pròleg, d'estirar la llengua a Buffalo Bill i de tancar el cercle amb un epíleg, com si sempre ho hagués fet i, detall important, venint com ve de la televisió: ho fa sense *teleprompter*.

Però el circ de cowboys de Buffalo Bill, situat als afores, en uns terrenys sense urbanitzar, no va tenir èxit entre els barcelonins de l'època. I aquesta és una espina clavada que, pel que sembla, ha perseguit Buffalo Bill fins a l'altre món. L'espectacle *Buffalo Bill a Barcelona* és tot un «aventi» per a espectadors encara capaços de deixar-se abraçar per l'elixir de la imaginació.

© Focus / Bitò

L'actor Ramon Madaula i la periodista Raquel Sans en un moment de l'espectacle sobre Buffalo Bill i la seva relació amb Barcelona.

«**BUFFALO BILL A BARCELONA**», de Ramon Madaula
 INTÈRPRETS: Ramon Madaula i Raquel Sans
 DIRECCIÓ: Mònica Bofill
 Teatre Goya, Barcelona.
 Diumenges i dilluns, fins al 27 de febrer.

AMB BON HUMOR

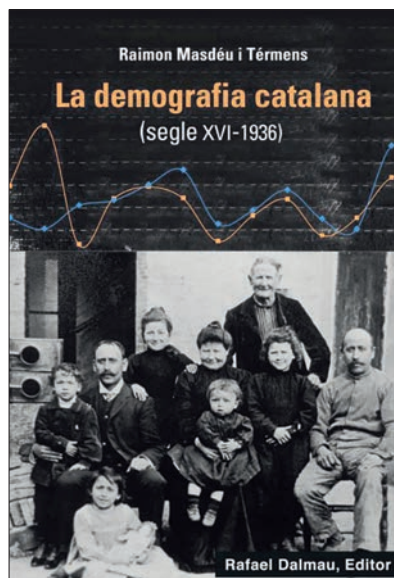

CRÍTICA LITERÀRIA

JOSEP M. GRAU PUJOL
Historiador

Com eren les famílies dels nostres avantpassats?

RAIMON MASDÉU TÈRMENS

Demografia catalana
(segle XVI-1936)

Rafael Dalmau Editor, 2021, 246 pàg.

Ens trobem amb una obra de gran vàlua per a la historiografia, on s'exposa el coneixement de què hom disposa fins ara de la població catalana. Es diferencien els comportaments entre els nuclis concentrats i els dispersos, es descriu el creixement demogràfic de la segona meitat del mil set-cents, la majoria de comarques van assolir els màxims demogràfics entre el 1787 i el 1860, si bé en aquesta darrera data la meitat dels catalans vivien en municipis de menys de 2.000 habitants. La concentració a les ciutats es va accelerar per l'expansió del ferrocarril i la crisi de la fil·loxa, la localització de la indústria va afavorir la macrocefàlia de Barcelona i la seva àrea d'influència.

En relació amb els naixements, es determina que les concepcions van lligades al calendari religiós i al treball agrícola; a la Barcelona dels segles XVI-XVII els màxims eren primaverals i els mínims, tardorals. Abans del 1900 es respectava significativament l'abstinència de la Quaresma. Els mesos escollits per concebre els fills eren entre l'abril i el juny; la mortalitat infantil més elevada es produïa els mesos calorosos. Entre 1503-1900, els nadons abandonats de pares desconeguts eren l'1,08% del total de nascuts, quan a la resta d'Europa la xifra es doblava.

Sobre la fertilitat femenina, a les zones rurals es tenien més fills que a les urbanes. Els casaments responien sovint a estratègies familiars i la seva estacionalitat es vinculava a les feines del camp. Els canvis del segle XIX van ser la pèrdua del respecte envers les restriccions religioses. Es parla de l'augment de les núpcies de vidus després de crisis de mortalitat adulta, la seva edat, l'ofici i el lloc de residència, així com el grau de consanguinitat dels nuvis. No es descarta la dimensió de les famílies, l'edat de la darrera maternitat, etc.

Sobre la mortalitat, cal destacar les puntes del 1648-1654, 1809, 1854 i 1918; les viles properes als rius, llacs i aiguamolls tenien unes taxes d'albats més altes, superiors a la mitjana. En el mil vuit-cents hi ha una alimentació més variada, projectes de subministrament d'aigua potable, recollida d'aigües brutes, sense oblidar les millores mèdiques. Si en els segles XVI-XVII impacta la pesta, en el XVIII ho farà la verola, en el XIX, el còlera i en el XX, la grip. Entre el 1550 i el 1620 impacta la immigració occitana i entre el 1880 i el 1930, la industrialització i la urbanització. Un llibre bàsic per saber d'on venim i com hem viscut fins avui.

RAUXA

L'Església

L'Església la conformem persones de carn i ossos, i per això queda necessàriament afectada pel mal que cometem. Això no és pas nou: ja en temps dels deixebles hi havia dissensions i fins i tot xocs frontals entre ells. El llibre dels Fets dels Apòstols —amb un modèlic exercici d'honestat i credibilitat— no ens amaga cap d'aquestes febleses. D'aquesta manera, aquelles primeres comunitats cristianes —pobres, humils i pecadores—, en reconèixer les pròpies faltes van permetre que contra tot pronòstic l'Església s'obris camí. L'exemple que avui cal seguir el tenim en la mateixa Paraula.

Pel que fa a les dificultats exteriors, la reculada social de l'Església ha estat extraordinàriament ràpida i de gran abast. Seria perillós no reconèixer-ho, i els catòlics hauríem d'evitar la temptació de somiar que és possible i necessari el retorn a una societat majoritàriament cristiana. La descristianització d'Occident ens planteja nombroses i profundes inquietuds, però té la virtut de fer-nos trepitjar la realitat: els cristians hem de treballar per la justícia, però no tenim dret a reclamar cap privilegi per a nosaltres mateixos, no podem demanar l'emparedat de l'Estat ni de cap altre poder: aquest sempre s'ho acabava cobrant. L'Església la porta Déu, no pas nosaltres. Si de debò ens ho creguéssim, reposaríem més confiats en l'acció silenciosa però efectiva de Déu i en la gratuïtat total de les nostres obres. Si realment som deixebles de Crist, llavors Ell esdevé el centre de la nostra vida, i tota la resta passa tot d'una tranquil·lament a un segon pla.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

ESGLÉSIA DE SANT GAIETÀ

El **diumenge 5 de febrer**, a les 17.30, concert de Julia Savula i Larysa Fedorchenko per a la Fundació Mirada de Esperanza; el **dissabte 11**, a les 17.30, St. Dunstan's School Choir per a la Fundació Manos Providentes (c/ Consell de Cent, 293 - Barcelona).

INTERIORITAT

El **dijous 9 de febrer**, a les 19.30, taller-escola de pregària al Casal Don Bosco de Barcelona (tel. 934 291 803).

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Els **dijous del 16 de febrer al 23 de març**, a les 19.00, seminari *Buscant Déu en la modernitat* amb Josep F. Mària (tel. 933 172 338).

BONAIGUA EN COL·LOQUI

El **dissabte 11 de febrer**, a les 12.45, «Keep calm», *Déu existeix: jo me'l vaig trobar* amb Oriol Jara (c/ Jiméneiz Iglesias, 1 - Barcelona).

ESCOLA DE FAMÍLIES

El **diumenge 12 de febrer**, a les 10.30, xerrada *Transhumanisme* amb Albert Cortina al teatre de Sant Miquel dels Sants (c/ Escorial, 163 - Barcelona).

ESCOLA D'ANIMACIÓ BÍBLICA

El **cap de setmana 25 i 26 de febrer**, a la casa d'espiritualitat Betània (Cornellà), exercicis bíblicoespirituals *Por qué dudáis*. Informació: tel. 652 078 868.

TERRA SANTA

La basílica de la Mercè organitza una peregrinació a Terra Santa del **dilluns 13 de març al dilluns 20** amb assistència d'un sacerdot expert en Terra Santa, guia local i organització tècnica RT Cultural. Més informació: tel. 931 226 700.

Girona

MUSEU D'ART DE GIRONA

El **dissabte 11 de febrer**, a les 11.30, presentació i itinerari *Ut morus est:*

la vida quotidiana al Palau Episcopal de Girona amb Miquel Àngel Fumal. Reserves: tel. 972 203 834.

Lleida

INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCS

El **dijous 9 de febrer**, a les 18.30, conferència de Jordi Pàmias *Poètica de la humilitat* a l'aula magna de l'IEI.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

El **cap de setmana del 17 al 19 de febrer**, natura i espiritualitat *Hivern. Esperar en el silenci* (tel. 973 291 699).

Tarragona

PASTORETS

El **diumenge 5 de febrer**, a les 17.00, els Pastorets al Teatre Àngel Guimerà del Vendrell (tel. 977 662 993).

Terrassa

TAIZÉ

El **divendres 10 de febrer**, a les 20.45, pregària a l'estil de Taizé *Preguem, que els defectes ens santifiquin* al monestir de Sant Cugat del Vallès.

Vic

TORRAS I BAGES

El **divendres 10 de febrer**, a les 20.00, conferència d'Eudald Forment sobre *Actualitat de Josep Torres i Bages* a l'oratori de Sant Felip Neri de Vic.

COVA DE MANRESA

El **dissabte 11 de febrer**, a les 10.00, pregària contemplativa. Inscripcions: info@covamanresa.cat.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè les parròquies siguin cada vegada més comunitats de fe, fraternitat i acollida als més necessitats

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

Director: Òscar Martí Navarro
Consiliari: Mn. Miquel Ramón Fuentes
Sotsdirectora: Carme Munté Margalef

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana:
Pilarín Bayés, Albert Cortina, Carme Escalles, Juanjo Fernández, Tica Font, David García, Antonio Gil, Josep Maria Grau, Concepció Huerta, Rosa Majoral, Ignasi Miranda, Glòria Monés, Rodrigo Moreno, Xavier Morlans, Jorge Carlos Naranjo, Francesc Nicolau, Joan Palero, Joan Pallarès-Personat, Montse de Paz, Raquel Sancho, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Francesc Torralba, Juan Pablo Torrents-Faura, Emili Villegas

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - Dipòsit Legal B 14.387/79

ISSN català: 2938-2238
ISSN internet: 2938-2254

Les opinions expressades pels nostres col·laboradors no reflecteixen necessàriament la d'aquest setmanari

IGNASI MIRANDA I CARME MUNTÉ

La barcelonina Irene Muzás Calpe és la primera dona rabina catalana. Va ser ordenada a la Universitat de Potsdam, a Alemanya. És membre de la comunitat jueva Atid, d'una branca del judaisme que defineix com a «progressista tradicional, encara que pugui sonar una mica contradictori». Explica que la funció principal d'un rabí és «connectar la gent, crear comunitat, oficiar, acompanyar infants i gent gran en el seu cercle de vida». Va ser entrevistada per Ignasi Miranda al programa *Temps de diàleg* de Ràdio Estel.

Com se li va desvetllar la vocació de ser rabina?

És una vocació que ve des de la vocació de l'ensenyament. Jo era professora i va esdevenir naturalment perquè em vaig implicar cada vegada més amb la meva comunitat. En comptes d'ensenyar les matèries de l'escola, se'm va despertar la vocació de voler ensenyar la Torà, la narrativa i la tradició jueva. Una cosa va portar a l'altra. Es tracta d'una vocació de servei al poble jueu.

Ha trobat gaires dificultats pel fet de ser dona?

He trobat les mateixes dificultats que qualsevol dona que vol tenir una rellevància dins del que seria un lideratge espiritual en el món jueu. El judaisme és molt plural, i hi ha una sèrie de branques, ja des de principis del segle XX, en què es veuen moltes espurnes de dones que comencen a tenir un cert lideratge. Amb tot, això no es fa efectiu fins als anys setanta del segle passat, tot i que la primera rabina és de l'any 1935. Les dones volem reivindicar el nostre paper a l'hora de llegir la Torà, de dirigir els serveis i d'exercir un cert lideratge. Hi ha sectors més fonamentalistes o més conservadors en què les dones encara no han fet aquest pas. En aquests moviments sí que he trobat una certa resistència.

Es refereix, per exemple, a les creixents comunitats ultraortodoxes?

Les comunitats ortodoxes enca-

Irene Muzás, primera rabina catalana

«Les dones volem reivindicar el nostre paper en el judaisme»

ra no accepten que una dona sigui rabina. Sí que hi ha dones, sobretot als Estats Units, que estudien per assolir el mateix nivell d'estudis que tindria un rabí. Ara bé, els donen el títol però no es correspon al de rabina, sinó al de «prefecte», que, d'altra banda, tampoc no està reconegut per tot el sector ortodox. Hem d'entendre que l'ortodòxia del judaisme no és la mateixa a Europa que als Estats Units o Israel. El judaisme als Estats Units és molt més obert i avançat.

Com valora el diàleg entre l'Església catòlica i el judaisme?

S'estan fent moltes coses però hi ha molt desconeixement mutu.

Encara hi ha una mica de desconfiança. M'agradaria molt que les barreres s'anessin esfondrant de mica en mica, perquè parlant la gent s'entén.

Des de quins principis es pot avançar en el diàleg interreligiós per afavorir la construcció de la pau al món?

Hauríem de seure i veure que allò que tenim en comú és molt més que el que ens separa. L'arrel comuna de totes les religions és que volem treballar per la pau. Per tant, des de diferents camins ens hauríem de trobar en un estel comú, capaç d'il·luminar el món des del treball per la pau.

85 anys d'exhumacions de fosses comunes de la Guerra Civil a Catalunya

Exposició

Fins al 26.02.2023

Entrada lliure

#ExpoFosses

PALAU ROBERT

Passeig de Gràcia, 107

08008 Barcelona

Tel. 932 388 091

palaurobert.gencat.cat

Segueix-nos a:

ON SÓN?